

खानदेशाला साहित्याचा मोठा वारसा- मुख्यमंत्री

पान २ पाहा

आक्रॉस मुंबई

संपादक- संजय मंगेश भैरे

वर्ष: ९ अंक : ११ मुंबई, मंगळवार ०६ ते १२ फेब्रुवारी '२४४

मूल्य - ५.०० रुपये पाने - ८

मुख्यमंत्र्यांच्या आदेशाला म्हाडाकडून केराची टोपली

चौकशी करूनसुद्धा श्री साईकृपा गृहनिर्माण संस्था मर्या.वर कोणतीच कारवाई नाही

■ मुंबई

महाराष्ट्र शासनाने जमिनीचे वाटप अधिनियम १९८२ अंतर्गत विनियम १६(अ) अन्वये श्री साईकृपा गृहनिर्माण संस्था मर्या. या संस्थेस हा भूखंड देण्यात आला होता. तो भूखंड या संस्थेने दि. २६ नोव्हेंबर २००९ रोजी २१ कोटी १५ लाख रुपयांत विक्री केलेला आहे. त्याचा दस्त करार नामा बीआरएल १६/१८०५/२००९ या अन्वये नोंदणीकृत केलेला आहे. याची अप्पर पोलीस महासंचालक तथा मुख्य दक्षता सुरक्षा अधिकारी प्राधिकरण म्हाडा, यांच्यामार्फत तात्काळ चौकशी करण्याचे मागणी करण्यात आली होती. त्यानुषंगाने अक्रॉस स्टेट व अक्रॉस मुंबई या वृत्तपत्राचे संपादक श्री. संजय मंगेश भैरे यांनी स्वतः २०१६ पासून म्हाडा उपाध्यक्ष तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी मुंबई मंडळ व महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या कडे पत्राद्वारे या विषयाबाबत सातत्याने तक्रार करून देखील त्यावर कोणतीच कार्यवाही झालेली नाही. मुख्यमंत्र्यांनी म्हाडाला या विषयावर कारवाई करण्याचे आदेश देऊनसुद्धा कोणतीच कारवाई झालेली दिसत नाही. या पूर्वी मा. श्री. गजानन कीर्तिकर (खासदार लोकसभा) यांच्याकडे तक्रार पत्र दिल्या नंतर मा. खासदार यांनी उपाध्यक्ष तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांची प्रत्यक्ष भेट घेऊन जवळ-जवळ २०० कोटीचा घोटाळा झाल्याचे उपाध्यक्ष, म्हाडा यांच्या निदर्शनास आणून दिल्यावर उपाध्यक्ष यांनी श्री. खासदार कीर्तिकर यांना आश्वासन दिले की या संदर्भात एक कमिटी गठित करून याचा पूर्ण अहवाल आम्ही

मंत्रालयाला देऊ व मंत्रालयातून जो आदेश येईल त्यावर कारवाई करू, असे सांगण्यात आले होते. खासदार यांचे पत्र दिनांक ०६/१२/२०२० व त्यानंतर त्यांनी दोन वेळा या प्रकरणाची चौकशीसुद्धा केली. परंतु आजपर्यंत कोणतीही कारवाई म्हाडाकडून करण्यात आलेली नाही. खासदार श्री कीर्तिकरानी केलेल्या पत्रव्यवाहारासुद्धा म्हाडाकडून केराची टोपली दाखवण्यात आली होती.

त्याच प्रमाणे मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे

यांच्या आदेशाला पण म्हाडातर्फे केराची टोपली दाखवण्यात आली असून मुख्यमंत्र्यांनी दिलेल्या आदेशाचे पालन अजूनपर्यंत करण्यात आले नाहीत.

उपरोक्त विषयाकित संस्थेशी संबंधित संचिका माहिती अधिकारांतर्गत प्राप्त केलेली असून, त्या अनुषंगाने सर्व कागदपत्रांच्या पुराव्यांसह मुद्देनिहाय माहिती देण्यात आली होती. या मध्ये शासनाच्या अनेक अटी शर्तीचा भंग झाल्याचे दिसून येत आहे.

१. महाराष्ट्र शासनाला एकूण बांधकामाच्या १० टक्के जागा देणे
२. म्हाडाला एकूण बांधकामाच्या १० टक्के जागा देणे
३. अनुसूचित जाती जमातीसाठी एकूण बांधकामाच्या २० टक्के जागा वितरित करणे.
४. वाणिज्य वापराची परवानगी नसताना देखील तीन मजलापर्यंत बेकायदीस बांधकाम

करणे.

५. सहकारी अधिनियमानुसार संस्थेची २००२ पासून आजतागायत एकही वार्षिक सर्वसाधारण सभा झालेली नाही.

६. संस्थेच्या ज्या सभासदांना हा भूखंड वितरित करण्यात आला त्या मूळ सभासदांपैकी एकही सभासद संस्थेत अस्तित्वात नाही.

७. संस्थेचा बेकायदेशीररित्या नियुक्त करण्यात आलेला सचिव हाच या संस्थेचा विकासक आहेत.

८. संस्थेचा सचिव व विकासक एकच व्यक्ती असून त्यांनी बाहेरील व्यक्तींना मोठ मोठ्या आकाराचे घरे विकून त्याची विक्रीकरानामे नोंदणीकृत करून त्यामध्ये करोडो रुपये स्वतःच्या खात्यात काढून घेतले दिसून येत आहेत.

अशा अनेक प्रकारच्या अनधिकृत बेकायदेशीर बाबी झाल्याचे या प्रकरणांमध्ये स्पष्टपणे दिसून येत आहे व शासनाचा जवळपास २०० कोटी रुपयांच्या महसूलाचे नुकसान झाल्याचे स्पष्टपणे दिसून येत आहे. असे असून देखील सातत्याने पाठपुरावा करूनदेखील म्हाडाचे संबंधित अधिकारी यावर कोणतीही कायदेशीर कारवाई करत नाही. त्यामुळे माननीय महोदयांना विनंती आहे की, आपण सदर प्रकरणी तात्काळ लक्ष घालून संबंधित प्रकल्पावरील व त्यामध्ये गुंतलेल्या सर्व अधिकारी व व्यक्तींवर तात्काळ कारवाई करण्याबाबत निदेश देण्यात यावेत व शासनाचे झालेले २०० कोटी रुपयांची भरपाई करून घेण्यात येईल अशीच अपेक्षा.

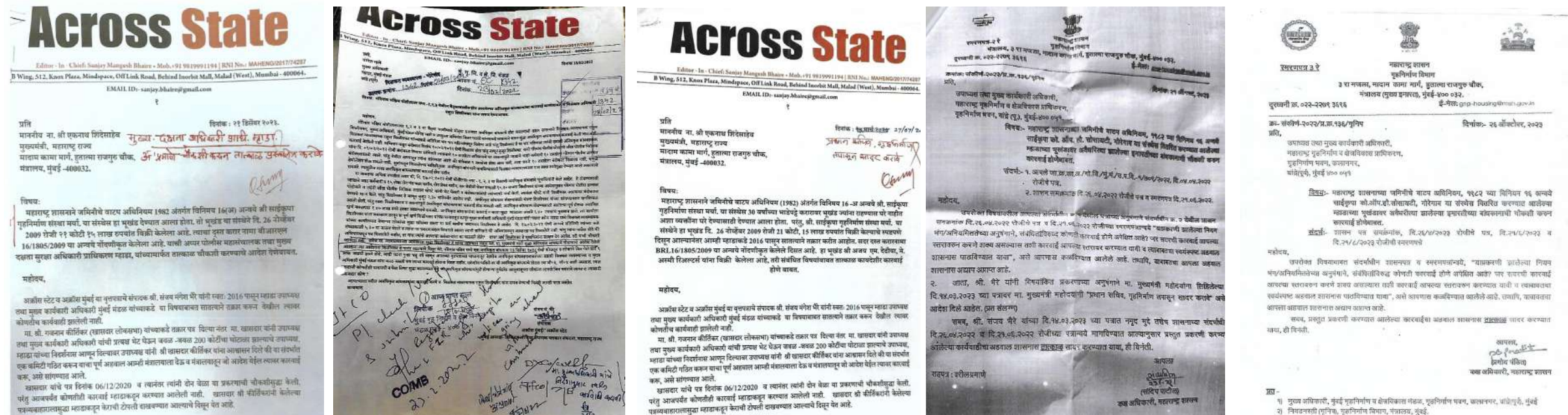
कार्यकारी अभियंता निलेश मडामे यांच्याकडे सातत्याने या प्रकरणाची चौकशी केली असता एकच उत्तर नेहमी ऐकायला मिळते की फाईल मुख्य अधिकारी मुंबई गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास मंडळ यांच्याकडे कारवाईसाठी पाठवली आहे असे एक वर्षापासून होत आहे, तसेच बऱ्याच वेळा मिलिंद बोरीकर यांना भेटण्यासाठी संपादक संजय भैरे गेले असता ते भेटत नसल्यामुळे या प्रकरणावर त्यांच्याशी काही चर्चा होऊ शकली नाही, परंतु त्यांना बऱ्याच वेळा पत्राद्वारे कळविले आहे पण एकाही पत्राला त्यांच्या कार्यालयाकडून उत्तर आलेले नाही.

उपाध्यक्ष व मुख्य कार्यकारी अधिकारी महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरण संजीव जयस्वाल यांची दोन वेळा भेट घेतली व महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या स्वाक्षरीचे पत्र त्यांना दाखवले व श्री साईकृपा गृहनिर्माण सहकारी संस्था मर्यादित या संस्थेत ज्यांना राहण्यास घर नाही अशा व्यक्तींना घरे देण्यासाठी तीस वर्षांच्या भाडेपट्टे करारावर भूखंड देण्यात आला होता. परंतु श्री साईकृपा गृहनिर्माण सहकारी संस्था मर्यादित या संस्थेने हा भूखंड दिनांक २६ नोव्हेंबर २००९ रोजी २१ कोटी १५ लाख रुपयात विक्री करण्यात आलेला आहे. सदर दस्त करारानामा बी आर एल १६/१८०५/२००९ नोंदणी केलेली असल्याची सर्व कागदपत्रे पुराव्यासाठी म्हाडा अधिकाऱ्यांना देऊन सुद्धा त्यावर आपण पर्यंत संजीव जयस्वाल यांच्याकडूनकोणतीही कारवाई करण्यात आलेली नाही.

संजीव जयस्वाल यांची भेट घेतल्यावर त्याने उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी वानखडे यांना सांगितले की या पत्रावर कारवाई करून तात्काळ अहवाल सादर करा. त्यांनी ते पत्र सह मुख्य अधिकारी मुंबई मंडळ नीलिमा धायगुडे यांच्याकडे कारवाई करण्यास पाठवले. परंतु त्यांच्याकडूनही कोणती कारवाई आजपर्यंत करण्यात आलेली नाही.

फक्त मुख्याधिकारी मुंबई गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास मंडळ मिलिंद बोरीकर यांच्याकडे फाईल असल्याचे त्यांनी सांगितले या याला सुद्धा बराच कालावधी उलटून गेलेला आहे पण कारवाई शून्य. म्हाडाचे सर्व अधिकारी विकासकाला वाचवण्यासाठी आटोकाट प्रयत्न करत असल्याचे दिसून येते त्यामुळे नाईलाजास्तव माननीय मुख्यमंत्री यांना अप्पर पोलीस महासंचालक तथा मुख्य दक्षता व सुरक्षा अधिकारी म्हाडा विनीत अग्रवाल यांना मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या स्वाक्षरीचे पत्र दिनांक २३.१.२०२४ रोजी पाठवण्यात आले आहे त्यामध्ये त्यांना महाराष्ट्र शासनाने जमिनीचे वाटप अधिनियम १९८२ अंतर्गत विनियम सोहळा अन्वये श्री साईकृपा गृहनिर्माण संस्था मर्यादित या भूखंडाची चौकशी करून तात्काळ प्रस्तावित करण्याचे आदेश दिले आहेत. बघू काय होते ते म्हाडा ऑफिसर मुख्यमंत्र्यांच्या स्वाक्षरीला केराची टोपली दाखवतात तर सर्वसाधारणांना न्याय कसा मिळेल.

श्री साईकृपा गृहनिर्माण संस्था मर्या.वर कारवाई करण्यासाठी झालेल्या पत्रव्यवहार आणि शासनातर्फे देण्यात आलेल्या नोटीशींची प्रत

उंबरखिंडीत उभारणार शिवरायांचा धनुर्धारी रुपातील पुतळा अन् विजयस्तंभ... राज्य सरकारचा निर्णय : शिवसेना उद्योग सेलच्या उदय सावंत यांची संकल्पना

■ चावणी

छ. शिवाजी महाराजांच्या मूठभर सैन्याने मुघलांच्या २०,००० फौजेचा गनिमीकाव्यने दारूण पराभव केला. हा संग्राम २ फेब्रुवारी १६६१ रोजी सध्याच्या रायगड जिल्ह्यातील खोपोली-पोली रोडवर उंबरखिंडीमध्ये घडला होता. शिवरायांनी या संग्रामात एका धनुर्धारी योद्ध्याच्या रुपात नेतृत्व केले होते. हा प्रेरक इतिहास सर्वांना माहिती व्हावा यासाठी उंबरखिंडीमध्ये शिवरायांचा धनुर्धारी रुपातील पुतळा आणि विजयस्तंभ उभारण्यात येणार आहे. मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी यासाठी भरघोस निधी देण्याची व्हाही दिल्याची माहिती शिवसेना

उद्योग सेलचे समन्वयक उदय सावंत यांनी दिली. सावंत यांनी सांगितले की, डोंगराळ मुलुखाच्या सहाय्याने शालूना नामाहरम करण्याच्या शिवरायांच्या रणनीतीचे उत्कृष्ट उदाहरण म्हणजे उंबरखिंडीची लढाई. शाहिस्तेखानाने महाराजांच्या ताब्यातील उत्तर कोकण काबीज करण्यासाठी पाठविले. खानाने घाटाटाच्या अलीकडील कुरवंडे घाटातून उंबरे गावात उतरायचे ठरवले. हेरांनी याची माहिती शिवाजीराजांना दिली. त्यांच्या हुकुमानुसार नेताजी पालकर आणि मावळ्यांनी पाणवटे, विहिरी ताब्यात घेतल्या. शत्रूस

पाणीही मिळू नये, हा त्यामागील हेतू. याच घाटात अरुंद, अवघड, खोल घडई आहे. जिला 'उंबरखिंड' म्हणतात. या खिंडीतून जाणाऱ्या मुघल फौजेवर मावळ्यांनी तुफानी हल्ला चढवला. शिवाजी महाराजांनी धनुर्धारी रुपात याचे नेतृत्व केले. तहानलेल्या सैन्याची प्रचंड लांडगेतोड पाहून अखेर खानाने महाराजांपुढे शरणगती पत्करली. अफाट साधनसंपत्ती, शस्त्रे ताब्यात घेऊन महाराजांनी खान व उर्वरित सैन्याला केवळ नेसत्या वस्त्रांशिवाय जाऊ दिले. ही लढाई म्हणजे महाराजांच्या अद्भुत युद्धकौशल्याचे द्योतकच म्हणावे लागेल.

जिथे हा संग्राम घडला त्या चावणी गावानजीक स्मारक उभारण्यात आले असून तेथे पुण्यातील शिवदुर्ग संघटनेचे कार्यकर्ते दरवर्षी २ फेब्रुवारी रोजी 'विजयदिन' साजरा करतात. यंदाच्या या ३६३ व्या विजयदिनाच्या पूर्वसंध्येला मी या ठिकाणी भेट दिली. हा प्रेरक इतिहास मोठ्या प्रमाणात जगापुढे यावा, छ. शिवरायांचा धनुर्धारी रुपातील पुतळा उभारण्यात यावा, ही संकल्पना मुख्यमंत्र्यांसमोर मांडली. २ फेब्रुवारी रोजी विजयदिनाच्या कार्यक्रमाला रायगडचे पालकमंत्री उदय सामंत यांनी खोपोलीचे आमदार महेंद्र

थोरवे, रायगडचे जिल्हाधिकारी, तहसीलदार, 'चावणी'चे सरपंच आणि शिवभक्तांनी उपस्थिती लावली. सध्या असलेल्या स्मारक परिसरात शिवरायांचा हाती 'धनुष्यबाण' घेतलेला पुतळा उभारण्यात येईल, जो त्यांचा जगातील असा एकमेव पुतळा असेल. विजयस्तंभही उभारण्यात येईल. मुख्यमंत्र्यांच्या हस्ते या स्मारकाचे लवकरच भूमिपूजन होईल. मुख्यमंत्र्यांनी यासाठी भरघोस निधी, आवश्यक त्या परवानग्या देण्यात येतील. २ फेब्रुवारी २०२५ पूर्वी हे काम पूर्ण करू, अशी ग्वाही दिली असल्याचे यावेळी पालकमंत्री सामंत यांनी स्पष्ट केले.

घराणेशाहीमुळे काँग्रेसच्या दुकानाला कुलुप लागायची वेळ- पंतप्रधान मोदी

■ नवी दिल्ली

निवडणुकीचे वर्ष होतं काहीही नवं घेऊन समोर यायचं. आज विरोधी पक्षाची नवी अवस्था झाली आहे ना त्याला सर्वाधिक कोण जबाबदार असेल तर काँग्रेस. काँग्रेसला दहा वर्षांत विरोधी पक्ष म्हणूनही मोठं होतं आलं नाही. विरोधात इतरीही तेजस्वी लोक आहेत. मात्र त्यांची उमेद घालवण्याचंही कामही काँग्रेसने केलं. तगण पिढीला पुढे जाऊ दिलां नाही. काँग्रेसने विरोधी पक्षाचं, स्वतःचं, संसदेचं आणि देशाचं खूप मोठं नुकसान केलं. देशाला खूप चांगल्या विरोधी पक्षाची गरज आहे. देशाने घराणेशाहीची खूप मोठी किंमत मोजली, काँग्रेसलाही ती किंमत मोजावी लागली. अधीरंजन चौधरीची अवस्था आपण पाहतोच आहोत असंही पंतप्रधान नरेंद्र मोदी म्हणाले.

एकच प्रॉडक्ट वारंवार लॉच केलं जातं आहे

गुलाम नबी आझाद यांनी काँग्रेस पक्ष सोडला. मल्लिकार्जुन खरगे हे लोकसभेतून राज्यसभेत गेले. एकच प्रॉडक्ट वारंवार लॉच केल्याने काँग्रेसच्या दुकानाला कुलुप लागायची वेळ आली आहे. दुकान आम्ही म्हणत नाही. काँग्रेसचे लोक स्वतःच म्हणत आहेत. आमचं दुकान आहे याचा उल्लेख यांचेच लोक करतात. असं म्हणत नरेंद्र मोदी यांनी राहुल गांधींच्या 'मोहब्बत की दुकान' शब्दावर टीका केली. आम्ही घराणेशाहीची चर्चा करतो कारण जो पक्ष कुटुंब चालवतं, कुटुंबातल्या लोकांनाच प्राधान्य देतं. कुटुंबच सगळे निर्णय घेत त्याला आम्ही घराणेशाही म्हणतो. लोकशाहीत हे योग्य नाही. राजकारणात एका कुटुंबातले दहा लोक आहे तरीही काहीच प्रश्न नाही. पण ते त्यांच्या प्रतिभेवर आणि लोकांनी दिलेल्या मतांवर निवडून आलेले हवेत, लादलेले नकोत असंही पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी म्हटलं आहे.

आपल्या भाषणात पंतप्रधान नरेंद्र मोदींनी काँग्रेसचा खपूस समाचार घेतला. कुटुंब किंवा विशिष्ट

घराणंच जेव्हा पक्ष चालवतं तेव्हा घराणेशाहीचा प्रश्न आहे. आम्हालाही वाटतं की या विषयावर चर्चा केली गेली पाहिजे. घराणेशाहीचं राजकारण हा सगळ्यांच्या चित्तेचा विषय असला पाहिजे. एखाद्या कुटुंबातले दोन काय दहा लोक प्रगती करत असतील तर मी स्वागत करेन. प्रश्न हा आहे की घराणंच जिथे पक्ष चालवतात. लोकशाहीसाठी हे संकट आहे. काँग्रेस एका कुटुंबातच गुफफूट गेलेला पक्ष. लोकांच्या आशा-अपेक्षा काय आहेत याच्याशी त्यांना घेणेघेणं नाही. काँग्रेसमध्ये कॅन्सल कल्चर निर्माण झालं आहे. काहीही करा, सगळं कॅन्सल. मेक इन इंडिया म्हटलं की काँग्रेस म्हणतं कॅन्सल. आत्मनिर्भर भारत, काँग्रेस म्हणतं कॅन्सल. नवं संसद भवन, काँग्रेस म्हणतं कॅन्सल. या सगळ्या गोष्टी मोदींनी उभ्या केलेल्या नाहीत या देशाच्या आहेत.

काँग्रेस तिरस्कार पसरवण्याचं काम करतं आहे. राष्ट्रपतींनी विकसित भारताच्या रोड मॅपवर चर्चा केली. अर्थव्यवस्थेचे आधारस्तंभही त्यांनी सांगितले. भारताच्या मजबूत अर्थव्यवस्थेचं जग कौतुक करतं आहे. जी२० समिटीमध्ये जग आपल्या देशाबाबत काय विचार करतं हे सगळं जगाने पाहिलं आहे. आज आपली अर्थव्यवस्था मजबूत आहे म्हणून आपला देश अर्थव्यवस्थेची प्रगती साधतो आहे. त्यामुळेच मी म्हटलं आहे की आमच्या तिसऱ्या कार्यकाळात भारत जगातील क्रमांक तीनची अर्थव्यवस्था असलेला देश होणार आहे. ही मोदींची गॅरंटी आहे असंही पंतप्रधान नरेंद्र मोदींनी म्हटलं आहे.

राज्यात लवकरच पब्लिक सिक्युरिटी अॅक्ट तयार करणार -फडणवीस

नागपूर : उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस सध्या गडचिरोली दौऱ्यावर असून त्यांनी येथील अतिदुर्गम असलेल्या वांगेतुरी गावाला भेट दिली. यावेळी त्यांनी राज्यात लवकरच पब्लिक सिक्युरिटी अॅक्ट तयार करणार असल्याचे म्हटले आहे.

उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस म्हणाले की, 'वांगेतुरी या गावाच्या आसपासच्या गावांमध्ये कुणीही जाऊ शकत नव्हतं. इथल्या लोकांना मोठ्या प्रमाणात अडचणींना सामोरे जावं लागत होतं. पण पोलिसांनी अत्यंत शिताफिने या दुर्गम भागात पोलिस स्टेशन आणि रस्त्यांचं बांधकाम केल्याने मोठ्या प्रमाणात आपले प्रभुत्व निर्माण झाले आहे.

येथील पोलिस स्टेशन हे एकीकडे नक्षलवाद्यांचा सामना करण्यासाठी तर दुसरीकडे सामान्य जनतेमध्ये सरकारच्या योजना पोहोचवणे आणि जनतेच्या मनात विश्वास तयार करण्यासाठी आहे. बिरसा मुंडा सडक योजना ही प्रभावीपणे गडचिरोली मध्ये राबविली जाणार आहे. तसेच नक्षलवादाशी लढण्यासाठी लवकरच राज्यात पब्लिक सिक्युरिटी अॅक्ट तयार करण्याचा विचार करत आहोत," असेही त्यांनी म्हटले आहे.

मासे पकडण्यासाठी गेलेल्या दोघांचा विजेच्या धक्क्याने मृत्यू

प्रतिनिधी
■ **वाशिम**
वाशिमच्या मानोरा तालुक्यातील आमगव्हाण येथे धक्कादायक घटना घडली आहे. येथील शिवारातील गोखी नाल्यावर मासे पकडण्यासाठी गेलेल्या दोघांचा विजेचा धक्का लागून मृत्यू झाल्याची घटना घडलीय. धनंजय महादेव कटारे (वय ४८) आणि गणपत चरमु कटारे (वय ६५) अशी मृतांची नावे आहेत. गोखी नाल्यावर बांबूला विजेची तार लाऊन मासे पकडत असताना विजेचा धक्का लागल्याने ही दुर्घटना घडली आहे. पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, धनंजय कटारे

खान्देशला साहित्याचा मोठा वारसा : मुख्यमंत्री

साने गुरुजी, बहिणाबाई चौधरी यांना मरणोत्तर **भारतरत्न** देण्यासह 10 ठराव मंजूर

प्रतिनिधी
■ **अमळनेर**

पूज्य साने गुरुजी आणि निसर्गक्रत्या बहिणाबाई चौधरी यांना मरणोत्तर 'भारतरत्न' देण्यात यावा यासह विविध १० ठराव ९७व्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनात मांडण्यात आले. २ तारखेपासून सुरू झालेल्या संमेलनाचे रविवारी सायंकाळी सूप वाजले. समारोपाच्या कार्यक्रमाला मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी ऑनलाईन हजेरी लावली. खान्देशला साहित्याचा मोठा वारसा लाभला आहे. समाजात साहित्याचे स्थान हे कायम आदरणीय आणि पूजनीय राहिले असल्याचे मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी सांगितले.

येथे गेल्या तीन दिवसांपासून सुरू असलेल्या ९७व्या साहित्य संमेलनाचा रविवारी सायंकाळी यशस्वी समारोप झाला. समारोपप्रसंगी मुख्यमंत्री शिंदे ऑनलाईन लाईव्ह उपस्थित होते. संमेलनाचे अध्यक्ष प्रा.डॉ.रवींद्र शोभणे

९७व्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाचे सूप वाजले

अध्यक्षस्थानी होते.

व्यासपीठावर विधान परिषदेच्या उपसभापती डॉ. नीलम गोन्हे, भाषा-शालेय शिक्षणमंत्री दीपक केसरकर, पालकमंत्री गुलाबराव पाटील, खासदार

उमेश पाटील, जिल्हाधिकारी आयुष प्रसाद, महामंडळाच्या अध्यक्ष डॉ.उषा तांबे, उपाध्यक्ष रमेश वंसकर, कार्याध्यक्षा उज्ज्वला मेहेंदळे, कोषाध्यक्ष प्रकाश पागे, समन्वयक प्रा.डॉ.नरेंद्र

साहित्यिकांनी राजकारणावरही लिहावे

यावेळी बोलताना मुख्यमंत्री शिंदे म्हणाले की, महाराष्ट्राच्या कारभारावर बारीक लक्ष ठेवताना डोळ्यांनाही ताण पडला. त्यामुळे त्यावर शस्त्रक्रिया करावी लागली. म्हणून उपस्थिती देऊ शकलो नाही, अशी खंत व्यक्त करत त्यांनी साहित्यिक व कादंबरीकार यांना राजकीय कादंबरी लिहिण्यासाठी आजसारखे पोषक वातावरण व संधी त्यांना कधी उपलब्ध होणार नाही, असे सूचक वक्तव्य करत त्यांना राजकारणावर लिहिण्याचे आवाहनही मुख्यमंत्र्यांनी केले.

...तर पुन्हा उद्धव ठाकरे यांच्या सेनेत जाईन !

प्रतिनिधी
■ **ठाणे**

उद्धव ठाकरे हे मुख्यमंत्री असताना त्यांनी एका तरी रुग्णाला एक लाख रुपये मदत केली आहे का? केली असेल तर मी पुन्हा उद्धव ठाकरे यांच्या सेनेत जाईन. हे एक दौरा करताना आणि मग तीन महिने मातोश्रीवर दारे बंद करून बसतात, असा टोला सांगोल्याचे आमदार शहाजीबापू पाटील ठाण्यात बोलताना लगावला.

पक्षीय युद्ध लागणार नाही. पक्षीय धोरणाचेही भांडण होणार नाही.त्यामुळे मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी करोडो रुपये घेतल्याचा आमदार गायकवाड यांनी केलेला आरोप निराधार असल्याची स्पष्टीकी शहाजीबापू

पाटील यांनी रविवारी केली. ठाण्यात खासदार डॉ. श्रीकांत शिंदे यांच्या वाददिवसानिमित्त ज्युपीटर रुग्णालयात लहान मुलांच्या हद्दयाला असलेल्या छिद्रावरील शस्त्रक्रिया शिबिराला त्यांनी आवर्जून हजेरी लावली. त्यावेळी पत्रकारांशी बोलतांना त्यांनी हे स्पष्टीकरण दिले.

ते पुढे म्हणाले, विकासनगरी आहे, त्या भागात असे प्रश्न उद्भवले आहेत. वैयक्तिक कारणातून कोणीही मुख्यमंत्री किंवा उपमुख्यमंत्री यांच्यावर आरोप करू नये. स्वतःच्या स्वास्थासाठी

दुसऱ्यावर खापरही फोडू नये, असा टोलाही त्यांनी भाजपच्या गणपत गायकवाड यांना लगावला आहे. या प्रकरणाला पक्षीय रंग नको, असेही ते म्हणाले.

खासदार श्रीकांत शिंदे यांच्या रूपाने देव दूत आपल्यासोबत आहेत. कोणी काय आरोप करतो, याकडे लक्ष देण्याची गरज नाही. शिंदे मुख्यमंत्री झाल्यापासून रुग्णांना खूप मदत झाली. आपल्या सांगोला मतदारसंघातील रुग्णांना दोन कोटींची मदत म्हणून त्यांनी दिले, असे पाटील म्हणाले.

लोणावळा येथे न्युसीचे दोन दिवसीय कामगार प्रशिक्षण शिबिर संपन्न

प्रतिनिधी
■ **लोणावळा**

लोणावळा येथील न्युसी रिसॉर्ट मध्ये भारतातील जवळजवळ २४ न्युसी शाखा कार्यालयीन कर्मचाऱ्यांसाठी नुकतेच न्युसीचे जनरल सेक्रेटरी मिलिंद कांदळगावकर यांच्या प्रमुख उपस्थितीत दोन दिवसीय कामगार प्रशिक्षण शिबिर संपन्न झाले. या शिबिरात २०२४ मध्ये सर्व शाखा कार्यालयासाठी युनियनचे नवीन ध्येय काय असेल, यावर फलदायी चर्चा झाली. युनियनचे उपाध्यक्ष लुईस गोम्स यांनी सर्वांचे स्वागत केल्यानंतर मिलिंद कांदळगावकर यांनी २०२४ मध्ये युनियनची ध्येयधोरणे काय असतील, कामगार प्रशिक्षण व

कल्याणकारी योजना याबाबत प्रशिक्षणाधीन सविस्तर मार्गदर्शन केले. दोन दिवसांच्या प्रशिक्षण शिबिरात न्युसी महिला समिती, न्युसी युवक समिती, कार्यकारी समिती, शाखा प्रतीनिधी यांना सविस्तर मार्गदर्शन करण्यात आले. न्युसीची ऑनलाईन सभासद

संख्या करण्याबाबत नासिर खान व अरविंद मोहिते यांनी सर्व शाखा कार्यालयातील कर्मचाऱ्यांना मार्गदर्शन केले. कामगार कायदे प्रसिद्धी माध्यम व निर्मिती या विषयावर सर्वश्री. कुणाल गायकवाड, मारुती विश्वासराव, महेंद्र परब यांनी मार्गदर्शन केले.

शिंदे मुख्यमंत्री असतील तर गुन्हेगारच तयार होतील, त्यांनीच मला गुन्हेगार केले

प्रतिनिधी
■ **उल्हासनगर**
मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे हे महाराष्ट्रात गुन्हेगारांचे राज्य घडवण्याचा प्रयत्न करत आहेत. शिंदे हे मुख्यमंत्री असतील, तर महाराष्ट्रात गुन्हेगारच पैदा होतील. आमच्यासारख्या चांगल्या माणसांना एकनाथ शिंदेंनी गुन्हेगार केले आहे. माझा मनस्ताप झाला, म्हणून मी नाईलाजाने फायरिंग केली, असे भाजपचे आमदार गणपत गायकवाड यांनी भर कोर्टात म्हटले. दरम्यान गणपत गायकवाड पुढे बोलताना म्हणाले की,

गायकवाडांसह तिघांना 14 फेब्रुवारीपर्यंत पोलिस कोठडी

भाजप आमदार गणपत गायकवाड यांनी उल्हासनगर पोलिस ठाण्यात केलेल्या गोळीबारामुळे एकच खळबळ माजली. या प्रकरणी पोलिसांनी आमदार गणपत गायकवाड यांच्यासह तिघांना अटक केली असून त्यांना कोर्टासमोर सादर केले आहे. याप्रकरणी कोर्टाने तिघांना 11 दिवसांची पोलिस कोठडी सुनावली आहे. त्यामुळे 14 फेब्रुवारीपर्यंत या तिघांची पोलिस कोठडीत सखोल चौकशी होणार आहे.

एकनाथ शिंदेंकडून उद्धव ठाकरेंचा विश्वासघात करण्यात आला. ते भाजपला सुद्धा फसवणार असल्याचा आरोप गायकवाड यांनी केला आहे. उल्हासनगरमध्ये आमदार गायकवाड यांनी शिंदे शिवसेनेच्या कल्याण शहर प्रमुख महेश गायकवाड यांच्यावर गोळीबार केला. यावर आपली बाजू मांडताना त्यांनी भर कोर्टात वरील

वक्तव्य केले.

एका वृत्तवाहिनीशी फोनवर बोलताना गायकवाड म्हणाले की, गोळीबाराच्या घटनेवर न्यायालय जो काही निर्णय घेईल, तो मला मान्य असेल. तर पुढे बोलताना त्यांनी मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्यावर प्रष्टाचाराचे आरोप केले. शिंदे एकदिवस भाजपसोबत 'दगा' करतील, असा आरोपही गायकवाड यांनी केला आहे.

भाजप आमदार गायकवाड म्हणाले की, शिंदे यांनी माझा विश्वासघात केला. त्यांनी मला लाखो रुपयांचा गंडा घातला. मी स्वतः

आ.गायकवाडांचा भर कोर्टात थेट मुख्यमंत्र्यांवर गंभीर आरोप

पोलिसांसमोरच गोळी झाडली. मला याचा पश्चाताप नाही. कारण माझ्या मुलांना जर ते पोलिसांच्या समोर मारत असतील, तर मग मी काय करणार? पोलिसांनी मला पकडले. त्यामुळेच तो वाचला. मी त्यांना जीवे मारणार नव्हतो. पण पोलिसांच्या समोर जर असं कोणी करत असेल, तर आत्मसंरक्षणासाठी हे करणे गरजेचे आहे. एकनाथ शिंदेंनी असेच गुन्हेगार सर्व ठिकाणी पाळून ठेवले आहेत. मी बऱ्याचदा आमच्या पक्षातील वरिष्ठांना याबाबत सांगितले पण कोणीच माझी दखल घेतली नाही.

संबंधित वृत्त पान ६

नागपूर जिल्ह्यासाठी आऊटर रिंग रोड 'लाईफलाईन' ठरेल - उपमुख्यमंत्री फडणवीस

■ **नागपूर**

नागपूरचा वाढता व्याप पाहता नवीन रिंग रोड लाईफलाईन ठरणार आहे. जिल्ह्याच्या अर्थव्यवस्थेला या मार्गामुळे चालना मिळेल. येत्या काळात या रिंग रोडमुळे जिल्ह्यातील अर्थव्यवस्था 1 लाख कोटीची होईल, असा विश्वास उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी आज येथे व्यक्त केला.

केंद्रीय रस्ते वाहतूक व महामार्ग मंत्री नितिन गडकरी यांच्या हस्ते आणि उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या प्रमुख उपस्थितीत 856.74 कोटी रुपये खर्चून बांधलेल्या 33.50 किलोमीटरच्या आऊटर रिंग रोडच्या पहिल्या टप्प्याचे लोकार्पण आज डिजिटल पद्धतीने करण्यात आले. आर. आर. आर. लॉन, हिंगणा रोड येथे या लोकार्पण कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. नॅशनल कॅन्सर इन्स्टिट्यूट (चायमठा) पासून हा मार्ग सुरू होऊन फेरी (काटोल रोड) पर्यंत असेल. केंद्र सरकारच्या रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग मंत्रालय तसेच राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरण यांच्या संयुक्त विद्यमाने हा प्रकल्प पूर्ण करण्यात आला आहे. लोकार्पण प्रसंगी खासदार कुपाल तुमारे, आ. समीर मेघे, आ. मोहन मते, परिणय फुके यांच्यासह स्थानिक लोकप्रतिनिधी यावेळी व्यासपीठावर उपस्थित होते.

नागपूर शहर हे महाराष्ट्रातील व्यापार आणि वाणिज्यचे प्रमुख केंद्र आहे. नागपूर शहराचे भारताच्या औद्योगिक क्षेत्रात महत्त्वपूर्ण योगदान आहे. शहरातील बाह्यवळण मार्ग प्रकल्पाचा उद्देश नागपुरातील मालवाहतूक आणि कनेक्टिव्हिटीमध्ये सुधारणा करणे हा आहे. सर्वसामान्य जनता, शेतकरी आणि व्यावसायिकांना याचा फायदा होईल. शहरामधील जड वाहतुकीची गर्दी कमी होऊन अर्थव्यवस्थेला चालना मिळेल, गुंतवणूक वाढेल असे उपमुख्यमंत्री म्हणाले.

राज्यातील सर्व महत्त्वाची देवस्थाने शक्तीपीठाच्या माध्यमातून जोडली जाणार आहेत. नागपूर ते गोवा असा हा शक्तीपीठाचा मार्ग असेल. लवकरच या मार्गाचे काम सुरू होणार असल्याचे उपमुख्यमंत्र्यांनी यावेळी सांगितले.

उद्धव ठाकरे यांचा सरकारला सवाल

रूपये शिंदेकडे आहेत, असेही गणपत गायकवाड म्हणाले. आता पाहूया 'मोदी गॅरंटी' कुणाला पावते आता पाहूया मोदी गॅरंटी कुणाला पावते शिंदेंना कि भाजपच्या आमदाराला पावते हे पाहू, असे ठाकरे गटाचे प्रमुख उद्धव ठाकरे म्हणाले आहेत. उद्धव ठाकरे आज सिंधुदुर्ग जिल्ह्याच्या दौऱ्यावर आहेत, त्यांची कुडाळ येथे सभा पार पडली.

यावेळी त्यांनी कल्याणमध्ये भाजप आमदार गणपत गायकवाड

यांनी शिंदे गटाचे शहरप्रमुख महेश गायकवाड यांच्यावर केलेल्या गोळीबाराच्या घटनेवर आपली जाहीर भूमिका मांडली. सीसीटीव्ही फुटेज कसे बाहेर आले गोळीबार झाला त्याचं लगेच सीसीटीव्ही बाहेर आलं. ते कोणीही न मागत बाहेर आलं. त्याची गरज नव्हती. तरीही सीसीटीव्ही आलं. मी गायकवाड यांची बाजू घ्यायला आलेलो नाही. तर त्यांनी बोललं काय ते पाहा. माझे करोडो रुपये त्यांच्याकडे आहेत, असं आता पाहूया मोदी गॅरंटी कुणाला पावते शिंदेंना कि भाजपच्या आमदाराला पावते हे पाहू, असे ठाकरे गटाचे प्रमुख उद्धव ठाकरे म्हणाले आहेत. उद्धव ठाकरे आज सिंधुदुर्ग जिल्ह्याच्या दौऱ्यावर आहेत, त्यांची कुडाळ येथे सभा पार पडली.

मला कुठं माहिती तिकडे कोंबड्यांचा कारखाना ठेवलाय

मी आगोदर एक मेडिकल कॉलेजला परवानगी दिली. त्याआगोदर देखील एका मेडिकल कॉलेजला परवानगी दिली. मी खरी परवानगी दिली. पण मला कुठं माहिती तिकडे कोंबड्यांचा कारखाना ठेवलाय, असा टोला उद्धव ठाकरेंनी लगावला. अजून निवडणूक बाकी आहे. पण मी तुम्हाला भेटायला आलोय. निवडणुकीला देखील येईन आणि विजयी गुलाल उधळायला पण मी इथेच येईन. मधल्या काळात नोंदल दिन साजरा केला. मला बर वाटलं की अटलजींच्या जी गोष्ट लक्षात आली नाही ती यांच्या म्हणजेच मोदींच्या लक्षात आले असेल. ते राज्यात येतायत म्हणजे भरघोस घेऊन येतील. पण दिलं तर काहीच नाही. पण पाहूबुडी प्रकल्प घेऊन गेले. आता महाराष्ट्रात कायम येतायत. मला भीती वाटतेय की काहीतरी घेऊन जातील, असा टोला देखील मोदींना लगावला.

सत्तेत असण्यापेक्षा विरोधात असण्यात अधिक समाधान

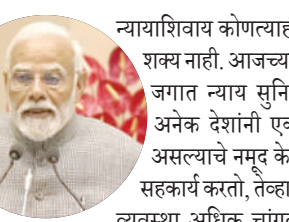
पुणे : सत्तेत असण्यापेक्षा विरोधात असण्यात अधिक समाधान असे विधान राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टीचे प्रमुख शरद पवार यांनी केले आहे. प्रतारपार पवार यांनी लिहिलेल्या 'अनुभवे आले' या पुस्तकाचे प्रकाशन राष्ट्रवादी काँग्रेसचे अध्यक्ष शरद पवार यांच्या हस्ते झालं. यावेळी ते बोलत होते. मला सत्तेत असण्यापेक्षा विरोधात असण्यात अधिक समाधान मिळालं, असे विधान शरद पवारांनी केलं. मी कॉलेजमध्ये

न्यायासाठी जागतिक समन्वय आवश्यक

प्रतिनिधी
■ **नवी दिल्ली**

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी शनिवारी नवी दिल्लीतील विज्ञान भवन येथे 'कॉमनवेलथ लीगल एज्युकेशन कॉमनवेलथ अंटेर्नॅ आणि सॉलिसिटर जनरल कॉन्फरन्स 2024'चे उद्घाटन केले. 'न्याय वितरणातील सीमापार आव्हाने' या विषयावर ही परिषद होत असून न्यायिक बदल आणि वकिलीचे नैतिक परिमाण, कार्यकारी उत्तरदायित्व यासारख्या कायदा आणि न्यायाशी संबंधित महत्त्वाच्या विषयांवर चर्चा होणार आहे.

भारतीय परंपरेतील न्यायाचे महत्त्व सांगताना पंतप्रधानांनी न्यायमूलम स्वराज्यं स्यात या प्राचीन भारतीय म्हणीचा संदर्भ दिला, ज्याचा अर्थ न्याय हे स्वतंत्र स्वराज्याचे मूल आहे आणि

न्यायाशिवाय कोणत्याही राष्ट्राचे अस्तित्व शक्य नाही. आजच्या वेगाने बदलणाऱ्या जगात न्याय सुनिश्चित करण्यासाठी अनेक देशांनी एकत्र येण्याची गरज असल्याचे नमूद केले. "जेव्हा आपण सहकार्य करतो, तेव्हा आपण एकमेकांची व्यवस्था अधिक चांगल्या प्रकारे समजून घेऊ शकतो. अधिक समजूतदारपणामुळे चांगला असून न्यायिक बदल आणि वकिलीचे नैतिक परिमाण, कार्यकारी उत्तरदायित्व यासारख्या कायदा आणि न्यायाशी संबंधित महत्त्वाच्या सहकार्य वाढवण्याची गरज आहे. एकमेकांच्या अधिकारक्षेत्राचा आदर करून सहकार्य करता येते, कारण जेव्हा आपण एकत्र काम करतो, तेव्हा अधिकार क्षेत्र विनाविलंब न्याय देण्याचे साधन बनते, असेही पंतप्रधानांनी नमूद केले.

लालकृष्ण अडवाणी यांना 'भारतरत्न'

प्रतिनिधी
■ **नवी दिल्ली**

भारतीय जनता पक्षाचे ज्येष्ठ नेते आणि माजी उपपंतप्रधान लालकृष्ण अडवाणी यांचा देशाचा सर्वोच्च नागरी पुरस्कार भारतरत्नाने सन्मान केला जाणार आहे. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी स्वतः एक्स (ट्विटर)वर ट्विट करत ही माहिती दिली.

शनिवारी सकाळी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी लालकृष्ण अडवाणी यांच्यासोबतचे फोटो शेअर करत त्यांचा भारतरत्न सन्मान जाहीर केला. मला हे सांगताना आनंद होतोय की, लालकृष्ण अडवाणी यांना भारतरत्नाने सन्मानित केले जाणार आहे. मी त्यांच्याशी संवाद साधला आणि त्यांना शुभेच्छाही

दिल्या. ते आपल्या काळातील सर्वात आदरणीय राजकारणी असून त्यांनी देशाच्या विकासात दिलेले योगदान कोणीही विसरू शकत नाही. तळागाळातून कामाला सुरुवात करून त्यांनी देशाच्या उपपंतप्रधानपदापर्यंत मजल मारली. त्यांनी गृह खाते आणि माहिती आणि प्रसारण मंत्री म्हणून देखील काम केले, असे ट्विट मोदी यांनी केले. लालकृष्ण अडवाणी यांनी गेल्या अनेक दशकांपासून देशाची सेवा केली. एकता, पारदर्शकता आणि राजकीय नैतिकतेचे अनेक उदाहरण त्यांनी स्थापित केले. त्यांना भारतरत्नाने सन्मानित करणे हा खूपच भावनिक क्षण आहे, असे पंतप्रधान मोदी म्हणाले.

अर्थसंकल्प 2024 : टॅक्स स्लॅबमध्ये बदल नाही

पगारदार वर्गाला लाभ नाही

3 कोटी महिला होणार लखपती दीदी

2047 पर्यंत भारत विकसित राष्ट्र - अर्थमंत्री

प्रतिनिधी नवी दिल्ली

केंद्रीय अर्थमंत्री निर्मला सीतारमण यांनी आज देशाचा अर्थसंकल्प सादर केला. आगामी लोकसभा निवडणुकांच्या पार्श्वभूमीवर मोदी सरकारकडून जोरदार तयारी करून हा अर्थसंकल्प सादर करण्यात आला. हा पंतप्रधान नरेंद्र मोदी सरकारचा दुसऱ्या कार्यकाळातील शेवटचा अर्थसंकल्प ठरला आहे.

तरुणांना बळ देण्याचं काम मोदी सरकार करत आहे. तसंच 25 कोटी लोकांना गरिबीच्या खाईतून बाहेर काढलं असल्याचंही अर्थमंत्री निर्मला सीतारमण यावेळी म्हणाल्या. 'जय जवान, जय किसान, जय विज्ञान, जय अनुसंधान' या पंतप्रधान मोदींची घोषणेतुसार काम सुरू आहे. तसंच प्रधानमंत्री आवास योजनेंतर्गत आणखी दोन कोटी घरं बांधली जाणार असल्याची घोषणाही अर्थमंत्री निर्मला सीतारमण यांनी केली. तिहेरी तलाक प्रश्ना बंद केली आहे. यासोबतच महिलांना संसदेत आरक्षण देण्यासाठी कायदा आणणार आहोत. पीएम आवास योजनेतील ७० टक्के घरं महिलांना देण्यात येणार आहेत, अशी घोषणाही अर्थमंत्र्यांनी यावेळी केली.

अर्थमंत्री निर्मला सीतारमण यांनी संसदेत अंतरिम अर्थसंकल्प सादर करताना सांगितले की, "गेल्या 10 वर्षांत भारतीय अर्थव्यवस्थेत सकारात्मक

बदल झाले आहेत. भारतातील लोक आशा आणि पर्यायांसह भविष्याकडे पाहत आहेत. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या नेतृत्वाखाली सरकारनं समावेशाच्या सर्व बाबींची काळजी घेतली आहे."

"संरचनात्मक सुधारणा, लोकाभिमुख कार्यक्रम आणि रोजगाराच्या संधीमुळं अर्थव्यवस्थेला नवेबळ मिळण्यास मदत झाली. आर्थिक वर्ष 2020-21 मध्ये अर्थव्यवस्थेत 5.8 टक्के घसरण झाल्यानंतर, 2021-22 मध्ये आम्ही 9.1 टक्के वाढ नोंदवली. अर्थ मंत्रालयानं आपल्या ताज्या मासिक आर्थिक आढाव्यात म्हटलं आहे की, भारतीय अर्थव्यवस्था पुढील तीन वर्षांत जगातील तिसरी सर्वात मोठी अर्थव्यवस्था बनेल आणि सध्याच्या \$3.7 ट्रिलियन वरून \$5 ट्रिलियनचे सकल देशांतर्गत उत्पादन (GDP) होईल." अशी घोषणा निर्मला सीतारमण यांनी केली.

टॅक्स स्लॅबमध्ये कोणताही बदल नाही
10 वर्ष जुन्या 10 हजार रुपयांपर्यंतचा कर माफ
राज्यांना 75 हजार कोटी रुपयांचं कर्ज
जुलैच्या अर्थसंकल्पात भारताचा रोडमॅप विकसित झाला
3 कोटी महिला लखपती दीदी बनतील
5 वर्षात 2 कोटी गरिबांसाठी घरं
पायाभूत सुविधांवर 11 टक्के अधिक खर्च
वंदे भारतमध्ये 40 हजार रेल्वे बोगी बदलण्यात येणार
लक्षद्वीपच्या विकासासाठी विशेष योजना

महत्वाच्या घोषणा

आरोग्य विभागातील रिक्त पदे भरण्याची प्रक्रिया युद्ध पातळीवर सुरू

■ पुणे
राज्याचं सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री प्रा. डॉ. तानाजीराव सावंत यांच्या पुढाकाराने सार्वजनिक आरोग्य विभागातील रिक्त पदांचा अनुशेष दूर करण्यासाठी राबविण्यात येत असलेल्या भरती प्रक्रियेअंतर्गत १० संवर्गातील पदांसाठी अंतिम निवड व प्रतिक्षा याद्या आणि गुणवत्ता याद्या २ फेब्रुवारी २०२४ रोजी विभागाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात आल्या आहेत.

राज्य सरकारच्या वतीने गतवर्षी २८ ऑगस्ट २०२३ रोजी मेगा भरतीसाठी जाहिरात प्रसिद्ध करण्यात आली होती. आरोग्य विभागातील गट क व ड संवर्गातील एकूण १० हजार ९४९ पदांसाठी पात्र उमेदवारांची ३० नोव्हेंबर २०२३ ते १२ डिसेंबर २०२३ दरम्यान परीक्षा घेण्यात आली होती. भरती प्रक्रियेतील आहारतज्ञ, कनिष्ठ अवेक्षक, रेडिओग्राफी तंत्रज्ञ, नळ कारागीर, वरिष्ठ सुरक्षा सहाय्यक, दंत आरोग्यक, कनिष्ठ तांत्रिक सहाय्यक, हिस्टोपंथी तंत्रज्ञ, गृह नि वस्त्रपाल, ग्रंथपाल आदी पदांची अंतिम निवड व प्रतिक्षा याद्या व गुणवत्ता याद्या प्रसिद्ध करण्यात आल्या आहेत.

या १० संवर्गातील नियुक्ती ८ फेब्रुवारी पर्यंत करण्यात येणार असून, उर्वरीत संवर्गांतील अंतिम निवड यादी व प्रतिक्षा यादी ८ दिवसात लावण्यात येणार आहे. नियुक्त्यादेखील लवकरच करण्यात येणार आहेत.भरती प्रक्रिया गतीने व पारदर्शकपणे पूर्ण करण्यासाठी आरोग्य मंत्री डॉ. सावंत यांनी भरती कंपनीच्या प्रतिनिधी समवेत वेळोवेळी बैठका घेऊन तसे निर्देश दिले होते.

संपूर्ण परीक्षा प्रक्रिया पारदर्शकपणे राबविण्यासाठी सरळ सेवा भरतीसाठी टीसीएस संस्थेची निवड करण्यात आली होती. परीक्षा प्रक्रियेत पारदर्शकता येण्यासाठी दिसीएसकडून सीसीटिव्ही रेकॉर्डिंग, बायोमेट्रीक्स हजेरी, आयरीस तपासणी सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली होती. तसेच ईलेक्ट्रॉनिक्स कार्पोरेशन ऑफ इंडिया लि. (ईसीआयएल) यांच्याकडून परीक्षा केंद्रांमध्ये परीक्षेच्या कालाधीत ५-जी मोबाईल जॅमर्स ची व्यवस्थाही लावण्यात आलेली होती.

पालिका शाळेत हायटेक शिक्षण पद्धतीचा अवलंब करणार

शिक्षण विभागाचा ३४९७.८२ कोटीचा अर्थसंकल्प सादर

प्रतिनिधी
■ मुंबई
काल मुंबई महापालिकेच्या शिक्षण विभागाचा सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षासाठी ३४९७.८२ कोटींचा व १५०.६९ वाढीचा अर्थसंकल्प पालिका अतिरिक्त आयुक्त अश्विनी भिडे यांनी शुक्रवारी पालिका आयुक्त व प्रशासक इकबाल चहल यांना पालिका सभागृहात सादर केला. मागील वर्षी ३३४७.१३ कोटींचा अर्थसंकल्प सादर करण्यात आला होता. या अर्थसंकल्पात मुंबई महापालिकेच्या शाळांमध्ये मिशन अ‍ॅडमिशन एकच लक्ष्य. एक लक्ष्य ही विशेष मोहिम, आधुनिक, दर्जेदार, डीजिटल शिक्षणावर भर दिला असून, कौशल्य विकास, खगोलशास्त्रीय प्रयोगशाळा, आयसीएसई, सीबीएसई बोर्डांच्या शाळांची उभारणी, व्हर्च्युअल ट्रेनिंग सेंटर, डिजिटल क्लासरूम, विचारशील प्रयोगशाळा, आधुनिक पद्धतीचा अवलंब आदी महत्वाच्या तरतूदी यंदाच्या अर्थसंकल्पात करण्यात आल्या आहेत. .

मुंबई महापालिकेने मिशन अ‍ॅडमिशन एकच लक्ष्य- एक लक्ष्य या विशेष मोहिमेद्वारे २०२३-२४ मध्ये १ लाख ९ हजार विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला. ही मोहिम अधिक प्रभावी करून पटसंख्या वाढवली जाणार आहे. शाळांत परीक्षेच्या १०० टक्के निकालाचे उद्दिष्ट डोळ्यासमोर ठेऊन मिशन हा उपक्रम राबवण्यात आला आहे. नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण अंतर्गत विद्यार्थ्यांना कौशल्य विकास प्रशिक्षण दिले जाणार आहे. मुख्याध्यापक आणि शिक्षक यांच्या बदल्यांबाबत ऑनलाईन सॉफ्टवेअर बनवले जाणार आहे, दिव्यांग विद्यार्थ्यांकरिता साहित्य खरेदी केलीय जाणार आहे. नावीन्यपूर्ण गणित आणि विज्ञान केंद्र उभारणी केली जाणार असल्याची माहिती

पालिका आयुक्त इकबाल सिंग चहल यांनी दिली.

हा अर्थ संकल्प मुंबई महापालिका शाळांतील विद्यार्थ्यांना आधुनिक, दर्जेदार व डिजिटल शिक्षण देण्यावर अर्थसंकल्पात भर देण्यात आला आहे. कार्यानुभव शिक्षण ऑनलाईन, टॉय लायब्ररी, व्हर्च्युअल ट्रेनिंग सेंटर, आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे शाळांमध्ये आधुनिक तंत्रज्ञानाचा उपयोग केला जातो आहे. यंदाच्या अर्थसंकल्पात मागील वर्षीच्या अर्थसंकल्पातील बहुतांशी योजनांचा समावेश करण्यात आला आहे. या योजना प्रभावीपणे राबवल्या जाणार असून त्यासाठी यंदाही भरीव तरतूद करण्यात आली आहे.

हाऊस किपिंग - सन २०२२ ते २०२५ या कालावधीकरिता पालिकेच्या एकूण ४६९ शाळेंय इमारतींची देखभाल, स्वच्छता व सुरक्षेसाठी १४० कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आली आहे. इंद्रधनुष्य (टॅलेंट शो) इंद्रधनुष्य या कार्यक्रमाद्वारे पालिका विद्यार्थ्यांच्या कला गुणांना वाव देण्यासाठी एक व्यासपीठ उपलब्ध करून दिले जाणार आहे. सीबीएसई,आयसीएसई मंडळांच्या शाळांमधील प्रवेशकरिता पालकांचा उदंड प्रतिसाद पाहता सन २०२४-२५ मध्ये १२ शाळांमध्ये इयत्ता २ री ते इयत्ता ६ वी पर्यंत नैसर्गिक वाढीच्या वर्गां व्यतिरिक्त प्रत्येक वर्गाची दुसरी तुकडी सुरू करण्यात येणार आहे.

डिजीटल क्लासरूम

पालिकेच्या शाळांमधील एकूण ७९३४ वर्गखोल्यांपैकी एकूण २५१४ वर्गखोल्या डिजीटल करण्यात आल्या आहेत. चालू वर्षासाठी प्राथमिक शाळांना २१.२२ कोटी व माध्यमिक शाळांना ४.११ कोटीची तरतूद करण्यात आली आहे.

टॅबद्वारे खेळाचे शिक्षण

नवनवीन बदलांचा विचार करून खेळातून शिक्षण या संकल्पनेवर आधारित ही सुविधा पालिकेच्या माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांना पुरवण्यात आलेल्या एकूण १९४०१ टॅबमध्ये नव्याने उपलब्ध करून देण्यात आले आहे.

ई वाचनालय

पालिकेच्या २५ माध्यमिक शाळांमध्ये इंटरनेटच्या सुविधेसह ४ संगणकमार्फत ई वाचनालये सुरू करण्यात आली आहेत. यात धर्तीवर पालिकेच्या ५० शाळांमध्ये ई वाचनालये सुरू करण्यात येणार आहेत. यासाठी ९५ लाखांची तरतूद करण्यात आली आहे....

कौशल्य विकास प्रयोगशाळा

क्रीडा संकुल, शाळांमध्ये खगोलशास्त्र प्रयोग शाळा स्थापन केले जाणार आहे. तसेच अभिशांगक साहित्य आणि उपकरणांची खरेदी, शाळांमध्ये बोलक्या संरक्षक भिंतींची निर्मिती करण्यासाठी भरीव तरतूद, वन्यजीव आणि जैवविविधतेच्या माहितीकरिता उपक्रम, शिक्षण दस्तऐवजांचे संवर्धन आदींसाठी तरतूद करण्यात आली आहे.

अर्थसंकल्पात वाढ

मुंबई महानगरपालिकेच्या शिक्षण विभागाचा मागील वर्षी ३३४७.१३ कोटी रुपये इतका अर्थसंकल्प सादर करण्यात आला होता. यंदा २०२४- २५ या वर्षासाठी ३४९७.८२ कोटीचा अर्थसंकल्प सादर करण्यात आला आहे. त्यामुळे २०२३ - २४ च्या अर्थसंकल्पात १५०.६९ कोटी रुपयांची वाढ करण्यात आली आहे. अर्थसंकल्प अतिरिक्त आयुक्त अश्विनी भिडे यांनी पालिका आयुक्त तथा प्रशासक इकबाल सिंग चहल यांना सादर केला.

ग्रंथालयांना अनुदान

पालिकेच्या मालकीची एकूण २९ सार्वजनिक ग्रंथालये मुंबई मराठी ग्रंथालय या संस्थेमार्फत चालवली जात आहेत. सभासद संख्या विचारात घेऊन १९ ग्रंथालयांकरिता मुंबई मराठी ग्रंथालयास ३७.५० लाख इतके अनुदान देण्यात आले आहे. तसेच द एसिटाटी सोसायटी या संस्थेस ५० लाख अनुदान देण्यात आले आहे. या ग्रंथालयांसाठी १.५० कोटीची तरतूद करण्यात आली आहे.

दिव्यांगांसाठी उपक्रम

पालिकेच्या १८ विशेष शाळांमधील दिव्यांग विद्यार्थ्यांकरिता तपासणी व निदान केले जाईल. फिजिओ, स्पीच आणि ऑक्युपेशनल थेरेपी साठी आवश्यक साहित्य खरेदी करून दिले जाणार आहे. शालेय इमारतीच्या संरक्षक भिंतींवर आतल्या बाजूस विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक नैतिक मूल्य व सामाजिक जबाबदारीचे संदेश देणारे चित्रांचे रेखाटन केले जाणार आहे.

माथाडी चळवळीत शिरलेल्या गुंडगिरीकडे सरकारचे दुर्लक्ष

माथाडी नेत्यांचा आरोप

प्रतिनिधी
■ मुंबई
माथाडी चळवळीत शिरलेली गुंडगिरी मोडून काढण्याऐवजी त्याच्या नावाखाली कायदाच मोडीत काढण्याचा राज्य सरकारचा हेतू आहे की काय, असा सवाल आता गरीब कष्टकरी माथाडी कामगारांकडून केला जाऊ लागला आहे. माथाडी कायदा आणि माथाडी कामगार यामुळे महाराष्ट्र विशेषतः मुंबई आणि उपनगर परिसरात व्यवसाय करणे कठीण होत असल्याच्या तक्रारी व्यापारी आणि इतर व्यावसायिकांकडून गेली काही वर्षे सातत्याने करण्यात येत आहेत. या तक्रारींचा दबाव वाढला की कायद्यात सुधारणा करण्याच्या नावाखाली तो मोडीत काढण्याचा प्रयत्न राज्य सरकारकडून दोन-तीन वेळा झाला आहे. आगदी अलीकडे म्हणजे जुलै महिन्यात सरकारने विधिमंडळात याबाबत विधेयकच आणले होते. परंतु माथाडीच्या सर्व संघटनांनी एकात्रित येऊन संघटित बळावर सरकारला हे विधेयक मागे घेण्यास भाग पाडले होते. वास्तवात व्यापारी वर्ग आणि उद्योग धंदे यांना माथाडी कायदा अथवा माथाडी कामगार यांचा उपद्रव नसून या क्षेत्रात शिरलेल्या अप्रवृत्तीमुळे हा त्रास आहे. परंतु वारंवार तक्रारी करूनही सरकारकडून कारवाई होता नसल्याने सरकारच्या हेतूविषयी शंका निर्माण होऊ लागली आहे.

अखिल भारतीय माथाडी ट्रान्सपोर्ट आणि जनरल कामगार युनियनने चळवळीत शिरलेल्या गुंड प्रवृत्तींचा बिमोड करण्याबाबत मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे, उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस व इतर संबंधितांकडे यापूर्वी अनेक वेळा तक्रारी केल्या आहेत. या तक्रारींच्या अनुषंगाने उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी गुंडगिरीच्या विरोधात कारवाईचे आश्वासनही दिले होते. मात्र सहा महिने होत आले तरी पोलिसांकडून

भारताचे भविष्य घडवणारा हा अर्थसंकल्प
हा अर्थसंकल्प तरुण, गरीब, महिला, शेतकरी या विकसित भारताच्या चार स्तंभांना सक्षम करेल. हा अर्थसंकल्प देशाचं भविष्य घडवणारा अर्थसंकल्प आहे. हा अर्थसंकल्प 2047 च्या विकसित भारताचा पाया मजबूत करण्याची हमी देणारा अर्थसंकल्प आहे. मी अर्थमंत्री निर्मला सीतारामनसह त्यांच्या संपूर्ण टीमचं अभिनंदन करतो, असं मोदींनी म्हटलं आहे. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी अर्थसंकल्पाचं वर्णन भारताचं भविष्य घडवणारा अर्थसंकल्प, असं केलं आहे. अर्थसंकल्पानंतर आपल्या दूरचित्रवाणी भाषणात ते म्हणाले विकसित भारताच्या चार स्तंभांचं प्रतिबिंब या अर्थसंकल्पात आहे. भारताचे भविष्य घडवणारा हा अर्थसंकल्प आहे. अर्थसंकल्प, विकसित भारताच्या सर्व चार स्तंभांना, तरुण, गरीब, महिला शेतकरी फायदेशीर ठरेल, असा विश्वास मोदींनी व्यक्त केला आहे.

रोटी, कपडा आणि मकान देणारा अर्थसंकल्प
या अर्थ संकल्पात महिलांबरोबर लहान मुलींसाठीही महत्त्वपूर्ण योजना आणण्याचा सरकारचा विचार आहे. महिलांसाठी लखपती योजना किंवा आर्थिक बळकटी देणाऱ्या योजना अर्थसंकल्पात दिसतात. याच बरोबर कोविड काळात 80 कोटी गरिबांना धान्य वाटप केले. पंतप्रधान आवास योजेमार्फत 2 कोटी नवीन घरांची मोदी सरकारच्या काळात निर्मिती करण्यात आली. आता याच पंतप्रधान आवास योजनेमध्ये आणखी घरांची निर्मिती होणार आहे. शोडक्यात काय तर सर्व घटकांचा विचार करून, मोदी सरकारचा हा अर्थसंकल्प म्हणजे रोट्टी, कपडा आणि मकान आहे, अशी प्रतिक्रिया मुख्यमंत्री शिंदेंनी दिली.

कोणतेही कारवाई झालेली नसून त्यामुळे व्यापारी वर्गाला होणारा उपद्रव वाढला आहे. माथाडी चळवळीत सध्या कोणी उठावे आणि संघटनेचा बोर्ड लावावा आणि व्यापाऱ्यांकडून वसुली सुरू करावी, अशी स्थिती आहे. वारणार कामगार म्हणून माथाडीची स्वतंत्र नोंदणी करण्यास सरकारने १९८८-८९ मध्येच मनाई केले आहे. परंतु तरीही कायद्यातील संधिधत्तेचा फायदा घेऊन किराणा बाजार व दुकाने मंडळामार्फत अनौदीत मालकांकडे काम करण्यासाठी वारणार टोळ्यांना मान्यता दिली जात आहे. या टोळ्या अतिकृत कामगारांचे काम हिरावून घेतातच पण कुठल्याही भागात माल टूक आला की तो अडवून माल उतरण्याचे काम आम्हीच करणार, म्हणून वाद निर्माण करतात. अनेक वेळा प्रत्यक्ष काम न करता मजुरीचा मोठा हिस्सा घेऊन निघून जातात. संपूर्ण शहरभर हा प्रकार सुरू असून त्यामुळे व्यापारी वर्ग त्रस्त आहे. दुसरीकडे प्रस्थापित कामगार संघटनांमधील अनेक पदाधिकारी ठेकेदार बनले असून त्यांनी कंपन्यांशी संधान बांधून ठेकेदारी पद्धत सुरू केलेली आहे. मंडळातील नोंदीत कामगारांना बेरोजगार करून अल्प मजुरीवर अनौदीत कामगारामार्फत काम करून घेतले जातात आहे. स्वतःच्या फायद्यासाठी मंडळाचे काही अधिकारीही यात सामील आहेत. माथाडी क्षेत्रामध्ये बळकावलेली गुंडगिरी आणि बेकायदा ठेकेदारी मोडून काढावी यासाठी अखिल भारतीय माथाडी ट्रान्सपोर्ट आणि जनरल कामगार युनियनने चळवळीत शिरलेल्या गुंड प्रवृत्तींचा बिमोड करण्याबाबत मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे, उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस व इतर संबंधितांकडे यापूर्वी अनेक वेळा तक्रारी केल्या आहेत. या तक्रारींच्या अनुषंगाने उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी गुंडगिरीच्या विरोधात कारवाईचे आश्वासनही दिले होते. मात्र सहा महिने होत आले तरी पोलिसांकडून

पाहणी करून संबधित अधिकऱ्यांकडून माहिती घेतली.

यावेळी उपर पोलीस अधीक्षक संजय जाधव , उप विभागीय अधिकारी वैभव नावडकर, महावितरणचे मुख्य अभियंता सुनील पावडे, सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे अधीक्षक अभियंता बप्पा बहीर आदी उपस्थित होते.

विद्या प्रतिष्ठान ते जळोकी रस्त्याची एम.आय.डी.सी अंतर्गत करण्यात येणाऱ्या सुशोभिकरणाअंतर्गत रस्त्याच्याकडेला शौचालयाची उभारणी करावी. रस्त्याच्या कडेला असलेल्या वृक्षाची इतरत्र पुनर्लागवड करावी. तीन हत्ती चौक येथील वाहतुकीची वर्दळ लक्षात घेता आवश्यकता असल्यास सिमनलची उभारणी करावी.

३५५ दशलक्ष क्षमता असलेल्या साठवण तलाव शेजारील

कॅनॉल सुशोभिकरणाची कामे करतांना नागरिकांची वर्दळ लक्षात घेता शौचालयाची उभारणी करावी. त्यामध्ये लहान मुलांसाठी वेगळी शौचालयाची व्यवस्था करावी. तलाव परिसर स्वच्छ राहील याबाबत दक्षता घ्यावी. परिसरात अधिकाधिक वृक्षारोपण करण्यात यावे. कऱ्हा नदी शुशोभिकरणाअंतर्गत सुरू असलेल्या लॅंडी नाला व कसबा पूल व श्रीमंत बाबुजी नाईक वाडा येथील विकासकामे करतांना परिसरात अधिकाधिक वृक्षारोपण करावे. परिसरात असलेल्या वृक्षाला गोल दगडी ओटा करा. कसबा पुलावरील कडव्याला डोळ्याला त्रास होणार आणि परिसराला शोषेत अशी गंरगोटी करावी. लॅंडी नाला परिसरातील बंधान्याची कामे गतीने पूर्ण करा. पाण्याच्या प्रवाहाला अडथळा निर्माण होणार नाही, याबाबत दक्षता घ्या.

संपादकीय

सौरऊर्जेचा सन्मान

निसर्गानि या भूतलाला भरपूर दिले आहेत. नैसर्गिक लाभांची उधळण केली आहे. खनिज संपत्ती भूमलक दिली आहे. निसर्गाच्या प्रत्येक अनुरेणू पाणी हा सगळ्यांमध्ये अनंत अदृश्य शक्ती आहेत।मानव जात अडकून कोणत्याही प्रकारची माणगी न होता हा निसर्ग त्याला पुरेपूर देत आहे. पण तरीही मानव निसर्गाकडून जे नैसर्गिक पद्धतीने मिळते त्यामध्ये छेडछाड करून आणखीन लाभ मिळू पाहत आहे. त्याचेही हाव असेच वाढत राहिले तर अति थिती माती होण्याला वेळ लागणार नाही. ऊर्जा वापराकडे आपण कधीच गांधीजी पाहिले नाही. किंबहुना सोईसरपणे आपल्याला त्याचा विसरच पडला आहे. जीवाश्म इंधन, औष्णिक ऊर्जा वेगवेगळ्या पापरिपक्व ऊर्जास्रोतांचे दुर्गंधाणम आल्याला सातत्याने बघायला मिळते आहेत. काही वातावरणातील बदलांचा माध्यमातून, तर कधी वेगाने दासळत चालेल्या हवेच्या गुणवत्तेच्या आकडेवारीतून हे स्पष्टपणे दिसते. त्यावर पर्याय म्हणून सौर, पवन आणि समुद्र ऊर्जा अशा अपारंपरिक ऊर्जास्रोतांचा प्रभावी वापर करणे ही अता काळाची गरज झाली आहे. मात्र आपल्या देशाचे सौरऊर्जा क्षेत्र संकटात पाडले आहे. सौरऊर्जेला चालना देण्याऐवजी या अपारंपरिक ऊर्जास्रोतांच्या निर्मितीत देश मागे पडताना दिसतो आहे. २०२२ पर्यंत देशभरातील सौरऊर्जा प्रकल्पांतून एक लाख मेगावाट वीजनिर्मितीचे उद्दिष्ट साध्य होईल. असा दावा सरकारने केला खरा, परंतु आता हे त्यांच्या अथवड दिसत होते. हेच लक्षात घेऊन पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी अलीकडेच प्रधानमंत्री सूर्योदय योजनेची घोषणा केली असून, त्याचे स्वागत केले पाहिजे. या योजनेतर्गत देशातील एक कोटी घरांच्या छतांवर सौरऊर्जा प्रणाली बसविण्यात येणार आहे. विशेष म्हणजे घरांच्या छतांवर सौरऊर्जा प्रणाली बसविण्याबाबतीची ही पहिलीच योजना नाही. २०१४ मध्ये अशाच प्रकारची एक योजना जाहीर केली होती. या योजनेतर्गत २०२२ पर्यंत ४० गीगावाट सौरऊर्जा निर्मितीचे लक्ष्य ठेवण्यात आले होते. मात्र हे लक्ष्य अद्यापही पूर्ण झालेले नाही. त्यामुळे ही मुदत २०२६ पर्यंत वाढण्यात आली आहे. अशाचच पंतप्रधान मोदींनी जाहीर केलेली सूर्योदय योजना हे लक्ष्य पूर्ण करण्याचाच एक भाग असल्याचे दिसून येते. सध्याच्या महागाईच्या काळामध्ये मुबलक प्रमाणात आणि विशेषतः मुक्त स्वरूपात ऊर्जा देण्यांचे काम सूर्य त्याची भूमिका अत्यंत चोख आणि जबाबदारीने सरोज पाळतो आहे. याच अर्थी जर बाराकडिने अभ्यास केला तर ऊर्जेचे स्रोत दोन प्रकारांत विभागले जातात एक म्हणजे पारंपरिक ऊर्जास्रोत आणि दुसरा अपारंपरिक ऊर्जास्रोत. पारंपरिक ऊर्जास्रोतांमध्ये जीवाश्म इंधन, नैसर्गिक तेल, आग्निविक ऊर्जा, अनुऊर्जा इत्यादींचा समावेश होतो. आजमितीला या स्रोतांचे साठे संपुष्टात येत असून, त्याच्या वापरामुळे खूप मोठ्या प्रमाणात प्रदूषण आणि त्या प्रदूषणामुळे पृथ्वीची हानी होताना दिसते. विशेषतः अति प्रमाणात होणारे कार्बन डाईऑक्साईडचे उत्सर्जन त्यामुळे आज आपण जागतिक तापमानवाढीला कमी पडत आहोत. याचा एकंदरीत अभ्यास केल्यानंतर निसर्गाचे आणि पर्यायाने पृथ्वीचे जतन करण्यासाठी अपारंपरिक ऊर्जास्रोत जसे की सौरऊर्जा, पवनऊर्जा, भू-स्थानिक ऊर्जा, जलविद्युत ऊर्जा यांचा वापर करणे ही काळाची गरज बनली आहे. अपारंपरिक ऊर्जास्रोतांचा प्राथमिक घटक म्हणजे सौर ऊर्जा करणारा आणि त्याच्यामुळे अनेक द्वितीय ऊर्जास्रोतांचा उगम होतो तो स्रोत म्हणजे सूर्य, प्रत्येक दिवशी सूर्य मोठ्या प्रमाणात ऊर्जा दोन स्वरूपात बाहेर टाकत असतो. एक म्हणजे उष्णतेच्या रूपाने आणि दुसरे म्हणजे किरणार्पण रूपाने. एकदिवशी त्याला आपण सौरऊर्जा म्हणून संबोधतो. सूर्य हा स्वच्छ ऊर्जा देणारा एकमेव स्रोत मानला जातो. वेगवेगळ्या साधनांच्या मदतीने आपण सूर्याकडून मिळणाऱ्या ऊर्जेचे रूपांतर आपल्याला हव्या असलेल्या रूपात रूपांतरीत करू शकतो. महत्त्वाचे म्हणजे आपण मोठ्या प्रमाणात विद्युत ऊर्जा मिळवू शकतो. सूर्य हा मुक्त स्वरूपात ऊर्जा देत असला तरी त्या ऊर्जेचे रूपांतर आपल्याला हव्या असलेल्या रूपात करण्यासाठी साधने खोदी करावी लागतात. सौरऊर्जेचे एक रूपातून दुसऱ्या रूपांमध्ये विविध साधनांच्या माध्यमातून रूपांतर कताना कुठलाही कर्कश आवाज वा त्यामुळे कुठलाही सामाजिक व्यत्यय येत नाही. ही झाली सौरऊर्जा वापराचे काही चांगले मुद्दे. पण जसं गांध्यांच्या दोन्ही बाजू समजावून घ्यायला हव्या त्या अनुषंगाने सौरऊर्जेचे काही तोटे पण आहेत. ही ऊर्जा फक्त दिवस असताना उपलब्ध असणारी आहे तसेच दिवसभराच्या पूर्णपणे कालावधीमध्ये ती स्थिर नसते आणि मुख्य म्हणजे पावसाळ्याच्या दिवसांमध्ये कमी तीव्र सूर्यकिरण मिळतात. त्यामुळे याला जरप्राभूत करून आपले ईश्टि साध्य करण्यासाठी तंत्रज्ञानाच्या मदतीने सौरऊर्जा इतर आपले साधन ठेवून रात्रीच्या कालावधीमध्ये वापर करू शकतो आणि त्यासाठी अत्यंत कायक्षम साधने बनवणे खूप महत्त्वाचे समजले जाते. ऊर्जा मंगलायच्या वेबसाइटनुसार डिसेंबर २०२३ पर्यंत भारताची सौरऊर्जा निर्मिती क्षमता ७३.९ गीगावाट इतकी आहे. त्याबरोबरच रूफटॉप सौरऊर्जा निर्मिती क्षमता म्हणजे घराच्या छतांवर लावण्यात आलेल्या सौरऊर्जा प्रणालीद्वारे सौरऊर्जा निर्मितीची क्षमता ११.८ गीगावाट इतकी आहे. पहिल्या स्थानावर, तर गुजरात १०.५ मेगावाट सौरऊर्जेसह दुसऱ्या स्थानावर आहे. तसेच घरांच्या छतांवर बसवण्यात आलेल्या सौर प्रणालीद्वारे सौरऊर्जा निर्मितीचा विचार केला तर गुजरात २८ गीगावाटसह पहिल्या स्थानावर, तर महाराष्ट्र १.७ मेगावाटसह दुसऱ्या स्थानावर आहे. विशेष म्हणजे देशातील सध्याच्या अक्षय ऊर्जा निर्मितीमध्ये सौरऊर्जा चारठा सर्वाधिक आहे. आगामी ३० वर्षात भारतात ऊर्जेच्या मागणी मोठी वाढ होण्याची ही मागणी पूर्ण करण्यासहता एक शाश्वत ऊर्जेचा स्रोत निर्माण करणे आवश्यक आहे. भारत केवळ कोळशाद्वारे निर्मित ऊर्जेवर अवलंबून राहू शकत नाही म्हणजे म्हणजे भारतीने मागील काही वर्षात कोळसा उत्पादनही दप्पट केले असून, २०३० पर्यंत एकूण ५०० गीगावाट ऊर्जा निर्मिती करण्याचे ध्येय निश्चित केले आहे. त्यामुळे सौरऊर्जा निर्मिती क्षमता वाढवणे आवश्यक आहे. विशेष म्हणजे गेल्या काही वर्षात भारताचा या क्षेत्रात बरीच प्रगती झाली आहे. देशात २०१० मध्ये केवळ १० मेगावाट सौरऊर्जा निर्मिती केली जात होती. मात्र २०२३ मध्ये ही कोटी ग्राहकांच्या घरांवर सौरऊर्जा प्रणाली बसवण्यात येणार आहे. या योजनेमुळे देशातील गरीब व मध्यमवर्गीय कुटुंबांचे विजेचे बिल कमी होईल. तसेच ऊर्जा क्षेत्रात स्थलावर्ती होण्याचे भारताचे लक्ष्य उद्दिष्टही साध्य होईल, अशी आशा आहे. देशातील सौरऊर्जा निर्मितीच्या विकासाची गती गेल्या काही वर्षांपासून सातत्याने कमी होती असा देशात गेल्या दशकभराच्या काळात निर्माण झालेला सौरऊर्जा विकास वेगाने झाला. देशात २,६०० मेगावाट निर्माण होणारी सौरऊर्जा या दरम्यान २८ हजार मेगावाटपर्यंत पोचली. परंतु, गेल्या दोन वर्षांपासून त्याच्या विकासाची गती सातत्याने कमी होत आहे. २०२२-२०२३ मध्ये सौरऊर्जा निर्मिती क्षमता वाढवून ९,४०० मेगावाट करण्यात आली. मात्र २०२१-२०२२ मध्ये ६,५०० मेगावाट आणि २०१९-२०मध्ये ५,७०० मेगावाट इतकीच वीज निर्माण करता आली. सौरऊर्जेची निर्मिती सातत्याने कमी होताना दिसते. त्यातील महत्त्वाचे कारण गती वितरण कंपन्या हे आहे. सौरऊर्जेचे दर या कंपन्यांना परवडत नाहीत, त्यामुळे सौरऊर्जेच्या धोरणाचा फेरविचार करण्याची वेळ आली आहे. त्यातूनच सौरऊर्जा क्षेत्रास उर्जितावस्था येऊ शकेल. सौर ऊर्जेची गती त्याचे योग्य रीतीने मिळवली तर येणाऱ्या पिढ्यांना कधीच विजेचा तुटवडा भासाणार नाही, पण त्यासाठी निसर्गाचा समान्य होणे आवश्यक आहे.

आपल्या कर्तुत्वाच्या जोरावर ज्यांनी आभाळ कवेने घेतलं अशा थोर व्यक्तिमत्त्वांचं नाव म्हणजे ज्येष्ठ पत्रकार राजा माने. बाशीं सारख्या ठिकाणी अत्यंत प्रतिकूल परिस्थितीत त्यांनी शांततेत पत्रकारिणा पूर्ण केलं. त्यानंतर कोल्हापूर येथे एमबीए पूर्ण केल्यानंतर त्यांनी पत्रकारिता क्षेत्रात उडी घेतली. आज ४१ वर्षांपासून त्यांचे नाव संपूर्ण महाराष्ट्रभर सर्वपरिचित आहे. बोले तैसा चाली, त्याची वंदावी पावली! या उक्तीनुसार त्यांचा काम करणयाचा हातकंडा आहे.

त्यांचा जन्म बार्शी येथील वरुड मल्ली येथे झाला, प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण याच शहरात पूर्ण झाले. बालवयात क्रिकेट, विटी-दांडू खेळ त्यांच्या अत्यंत आवडीचे. आजही त्यांचे बालमित्र त्यांच्या क्रिकेटच्या गोडीबद्दल अत्यंत आत्मियतेने माहिती देतात. हे कार्याचे ते अत्यंत मजालून करायचे हा मूलमंत्र त्यांनी जीवभर जपलाय. लोकांची धुणी, भांडी करून लेकराचे संगोपन काणूरी आई व गिरणी कामगार असलेल्या वडिलांच्या कणूरी जन्म घेतला. सगळ्या अपत्यांचे उत्तम संगोपन केले. आपल्या कामातून राजा माने यांनी आई वडीलांचे पांग फेडले.

गेली ४४ वर्ष वृषपत्र क्षेत्रात श्रमिक पत्रकार म्हणून ते कार्यरत आहेत. लोकमत, पुढारी, पुण्यनगरी व स्वराज्य या दैनिकांमध्ये साप्ताहिक कार्यकार्य, संपादक, राजकीय संपादक आधी पदावर त्यांनी काम केले आहे. महाराष्ट्र शासनान्या पत्रकार आदेश कमी समितीच्या पुणे व कोल्हापूर विभागाचे ते अध्यक्ष राहिले आहेत. राज्य मराठी पत्रकार संघाचे ते माजी प्रदेशाध्यक्ष आहे. तत्कालीन राष्ट्रपती श्रीमती प्रतिभाताई पाटील यांच्या समवेत त्यांनी जिटन व सायप्रस या देशांचा दौरा केला. याशिवाय त्यांनी युएफ, युएफा, तुर्कस्तान, इंडोनेशिया व दुबई आदी देशांना भेटी दितल्या आहेत.

सोलापूर तरुण भारत मुंबई विभाग मुख्य समूह
संपादक म्हणून ते सध्या कार्यरत आहेत. डिजिटल
मिडीया पत्रकार संपादक संघटना ते संस्थापक

अथक्ष आहेत. डिजिटल मीडियाच्या प्रचारासाठी त्यांची नोंदणी, नोंदणीकरण व त्यांना सोयी सुविधा निर्माण करणाल्या त्यांची हक्क व कर्तव्य अबाधित राहिली यासाठी राज्यस्तरीय संघटना काम करते. डिजिटल मीडिया प्रकाराचा संघदाक संघटनेने दुसरे राज्यस्तरीय महाराधिवेशन कोल्हापूर येथील श्री सिद्धाग्री केंद्री मठ येथे नुकतेच पार पंदेले त्या अधिवेशनाला महाराष्ट्रभरातून तब्बल दोन हजार पेक्षा जास्त प्रचारांनी उपस्थित लावली. राजा माने व कंकाणीची स्थापना केली असून खासग्या इंडिया नावाने डिजिटल न्यूज पोर्टल हि आहे. माने यांनी अफाट जनसंपर्काच्या जोरावर महाराष्ट्रामध्ये विविध स्तरावर कोलप्रियता मिळवली आहे. राजकीय पक्ष असो किंवा वेगवेगळ्या संघटना यामध्ये त्यांना मोठे मित्रपरीवार आहे.

त्यांनी सात पुस्तकाचे लेखन केले आहे, महाराष्ट्रचे शिल्पकार वसंतदादा, लेकमाडी लाडकी, अमिर्गुन (अग्रलेख संग्रह), गुरुजन, डावठेचे रंग, चरित्रजीवाणी व ज्यांनी अभाळकवेत घेतले या सात पुस्तकाचे लेखक त्यांनी केले आहे. स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवानिमित्त ज्यांना आभाळकवेत घेतले या पुस्तकाचे प्रकाशन महामहिम राज्यपाल भगतसिंह कोश्यारी यांच्या हस्ते करण्यात आले. या पुस्तकाला प्रचंड लोकप्रियताही मिळाली, महाराष्ट्रातील मानाचा समजला जाणारा कविचर नागरायण सुने पुस्तकासाठी या पुस्तकासाठी प्रचार करण्यात आला. याशिवाय महाराष्ट्रचे शिल्पकार वसंतदादा पाटील व लेक माडी लाडकी ही पुस्तके त्यांची विशेष उल्लेखनीय आहेत.

अभ्यासू दुष्टिकोन, अफाट जनसंपर्क, लहानापासून थोरपर्यंत सर्वांचा आदर करण्याची वृत्ती, कोणतही काम ठरवलं की ते तडीस नेण्याची सवय, अशा विनयशील माणसाच्या बासंटीनिमित्त खूप साऱ्या शुभेच्छा....!

-पंडित मोहिते-पाटील
(पत्रकार-लेखक)

(पत्रकार-लेखक)

गाझापासून हूथींपर्यंत: पश्चिम आशियातील तणाव निर्माण करणाऱ्या घटकांचा शोध

२०११ मध्ये एका बाबून सीदी
अरेबियाचा पाठिबा असलेले गट आणि
दुसरीकडे इराणचा पाठिबा असलेले गट हे
एकेमेकांना लक्ष्य करत असताना, आखाती
देशातील सर्वात गरीब देश असलेला येमेन
हा सर्पर्षाचा केंद्रबिंदू ठरला होता. या
काळात येमेनमध्ये अडकलेल्या भारतीय
नागरिकांना बाहेर काढण्यासाठी नवी
दिल्लीकडून ऑपरेशन राहत सुरू करण्यात
आले होते. येमेनची राजधानी असलेल्या
समनाहोत विमानतळावर भारतीय
विमानांना प्रवेश मिळवा यासाठी भारताने
मुहसरीरीचा वापर करून प्रियाध आणि
तुहरासीची बोलणी चालू केली. सीदीची
हवाई मोहोम आणि येमेनमधील हुथी
मिलिशिया या दोघांनी या स्थळांतराला
परवानगी दिल्यामुळे, मध्यपूर्वेत लोसेच
प्रश्नम आशियापूर्वक अनेक देशांसमो
पाठिमाचे मैत्रीपूर्ण संबंध प्रस्थापित झाले.

या प्रदेशात ७ ऑक्टोबर रोजी इस्त्रायल विरुद्ध हमासने केलेल्या दहशतवादी हल्ल्यापासून सुरू झालेले सध्याचे संकट, लेबनॉन, सीरिया यांसारख्या शेजारील राष्ट्रांवर होत असलेले त्याचे परिणाम आणि तांबड्या समुद्राच्या प्रदेशामधील अशांततेने जगाची चिंता वाढली आहे.

तिथ्यापसून आजपर्यंत अनेक गोष्टींमध्ये बदल झाला आहे. या प्रवेशात ७ ऑक्टोबर रोजी इस्त्रायल विरुद्ध हमानसे केलेल्या दहशतवादी हल्ल्यापासून सुरू झालेले सध्याचे संकट, लेबनॉन, सीरिया यांसारख्या शेजारील गटांप्रार होत असलेल्या त्याचे परिणाम आणि तांबड्या समुद्राच्या प्रदेशामधील आश्रितांचे जागाची चिंता वाढली आहे. ७ ऑक्टोबरनंतर, येमेनपासून इराणपर्यंत संबंध असलेल्या आणि असार अल्लाह म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या शिया-सुन्नी मिलिटरिया म्हणजेच हार्थीनी प्रामुख्याने इन्वी-इस्लाम बहलू प्रदेशात पॅलेस्टिनींना मदत करण्यासाठी गाझा संघर्षात प्रवेश करणार असल्याची घोषणा केली आहे. तेव्हापासून आतापर्यंत, या गटाचे नियमितपणे तांबड्या समुद्रातून सुएझ कालव्याकडे जाणाऱ्या व्यावसायिक जहाजांवर हल्ले केले आहेत. तसेच यात तसे पाश्चात्य लष्करी मालमत्तेवर, विशेषतः इराकमधील युनायटेड स्टेट्स (यूएस) सैन्याला लक्ष्य करण्यात आले आहे. थोडक्यात सांगायचे तर हा अंतर्की गट त्याच्यापासून २,२०० किमीपेक्षा जास्त अंतरावर असलेल्या युद्धाना सामील झाला आहे. पॅलेस्टाईनमधील युद्ध हे या गटाच्या धोरणात्मक आणि वैचारिक उद्दिष्टासाठी अत्यंत महत्त्वाचे आहे. या गटाला अमेरिकेने २०२१ मध्ये दहशतवादी गट म्हणून डी-लॅस्फे केले आहे.

गेल्या तीन महिन्यांत इस्रायल आणि
हमास यांच्यातील युद्धामध्ये मिळाले विनाश
आणि मृत्यू घडायला मिळाले आहे. या
प्रदेशातील अनेक अरब राष्ट्रे आपल्या
आर्थिक वाढीवर लक्ष केंद्रित करू इच्छित
आहेत. इस्त्राएल हा प्रदेश अडकल्यास त्याचे
फार विपरीत परिणाम घडून येतील हे निश्चित
आहे. अशा फॉरट लास्मकडे दुर्लक्ष
करणे आणि आर्थिक स्थित्यंतारावर लक्ष
केंद्रित करणे हे भलभलछणा या जखमेवर
बँड-एड लावल्यासारखे होणार आहे हे
आंकडेबरोबरामून घडत असल्याने अनेक
घटनांनी दर्शविले आहे. सौदी अरेबिया
आणि युनायटेड अरब एमिराती (युएई)
सारखे प्रादेशिक हेवीवेट देखील शांतपणे
हमासशी हकालपट्टी करू इच्छितात. परंतु
वस्तुस्थितीत असे करणे वाटते तितके सोपे
नाही.

आजच्या घडीला, मध्य पूर्वेतील परिस्थितीबाबत भविष्यात काय वादून ठेवले आहे हा सांगणे कठीण आहे. अरब भू-राजकीय वास्तविकतेवर नेहमीच स्थाळ समानता आणिते आता धोरणात्मक स्वायत्तता हवी आहे. याच पार्श्वभूमीवर ब्लॅगिट्टिया आभाव असणे हा दोष फक्त युएसवर न जाता, अरब देशही याच कारणाभूत आहेत. इस्रायल कमी असलेल्या हल्ल्यांची संख्या आता कमी होत असली तरी हमासविरुद्धचे युद्ध गाझामध्ये सुरू आहे. इस्रायल किंवा नेबेमधील ह्यूी, लेबनॉनमधील हिज्जबल, इराकमधील कताईब

हेजबुल्ला आणि गाझामधील हमास यांचा वेचारा करतास त्यांची दीर्घकालीन उद्दिष्टे काय आहेत तसेच प्रदेश-व्यापी संघर्ष टाळण्याची खात्री करण्यासाठी कोणत्या प्रकारचे ऑफ-रॅम्प उपलब्ध आहेत याबद्दल फार थोडी माहिती उपलब्ध आहे.

इसायलत करत असलेल्या हल्ल्यांची संख्या आता कमी होत असली तरी इमासविक्रमचे युद्ध गाझामध्ये सुरूच आहे। याबाबत विचार करता, या प्रदेशातील पुढे आजही झुण आणि त्याच्या वॉर्सीच्या नियंत्रणात आहे. तेहरानने त्याला दशकात आपल्या धोरणात्मक इतिहासमध्ये यश मिळवले आहे, ही गोष्टही निश्चित घेण्याजोगी आहे. झुणची राजवट, विशेषतः इस्लामी रिक्तोल्युशनरी गार्ड वेशेष (आयआरजीसी) ने त्याचे प्रॉन्सी पेटवक फारसा अडथळा न येता विस्तारित झाले आहे. इराक आणि कफागिप्रिस्तान या दोन्ही देशांतु अमेरिका अचानक बाहेर इडल्यम्युव्हे, पुढील परकीय हस्तक्षेपासाठी तयार थोडा वाव आहे. देशांतर्गत प्रत्येक राजकीय विभाग, त्याचे व्यवस्थापन, इराक प्रश्नाचे न झालेले निराकरण यामधून मिण्यातील कृतीचा मार्ग ठरणार आहे.

जेव्हा प्रदेश-व्यापी संघर्षाच्या संभाव्यतेचा विचार केला जातो तेव्हा एस्कलेशन लॅंडरवर आपला प्रभाव नसणे ही बाब अमेरिकेसाठी काहीशी अडचणीची ठरते. आजच्या घडीला राष्ट्राध्यक्ष जो बायडेन यांच्यावर सातत्याने टीका होत आहे. याच पार्श्वभूमीवर, इस्त्रायलच्या

लक्ष्मी मोहिमेमगील पाठिव्यामुळे इतर
सुसूक्ष्म भागिदारांसमोर अमेरिकेची मोठी
नाचकती होण्याची शक्यता आहे. अशा
आपत्तीजनक परिस्थितीचे पडसाद मध्य
युरेतील प्रदेशासोबत, आशियातील
अमेरिका आणि चीन यांच्यातील
स्पर्धेशेवरील होताना दिसणार आहेत. याच
वेळी अमेरिकेपुढील निवडणुकीचे वातच
आहे आणि त्या अनुषंगाने डोनाल्ड ट्रम्प
पुरतारामनाच्या प्रयत्नात आहेत. याच
पार्श्वभूमीवर बायडन प्रशासनासमोरील मार्ग
अधिक निसरडा आणि खडतर होत जाणार
आहे.

येमेनमधील हथीविरुद्ध अलीकडील
हवाई हल्ल्यांमुळे इराकाल-हमास
संघर्षांमधील पॅडारा बॉक्स उघडला
गेला आहे. यात या मोंग्या संघर्षांमधील
कोणकोणती मायक्रोवॉर्स खेळली
जात आहेत याचा कयास लाण्याचा
प्रयत्न केला जात आहे. या प्रदेशातील
व्यावसायिक जहाजांना संरक्षण देण्याचा
हेतूने इतर राष्ट्रांच्यासोबत अमेरिकेने
ऑपरेशन प्रॉस्पेरीटी गाडीअन लॉन्च केले
आहे. यासोबतच, यूएस आणि युनायटेड
किंगडम (यूके) यांच्या नेतृत्वाखालील
हवाई मोहीमीही उघडण्यात आली आहे.
एअर स्ट्राईकच्या वापर म्हणजे हथीसाठी
एक स्पष्ट संदेश आहे असे ब्रिटनचे परराष्ट्र
सचिव डेव्हिड कॅमॅरोन यांनी म्हटले
आहे. खरेतर अशा एअर स्ट्राईकसमधून
मिलिशियाला मूलभूत आणि धोरणात्मक
धिका देण्याचा प्रयत्न मात्र होताना
दिसत नाही. येमेनच्या लोकांमध्ये हथी हे

लोकप्रिय मानले जात नाहीत. असे असले तरी, त्यांनी पॅलेस्टिनींच्या समर्थनार्थ फक्त राजकीय जमवाजमव न करता डावपेच वापरून देशांतर्गत पाठिंबा मिळला आहे. तसेच गाझा विरुद्धच्या इस्रायली मोहिमेमध्ये अमेरिका आणि इस्रायलच्या विरोधात प्रखर जनमतही त्यांनी तयार केले आहे.

एअर स्ट्राईक्सचा वापर म्हणजे
हौथीसाठी एक स्पष्ट संदेश आहे असे
ब्रेटनचे परराष्ट्र सचिव डेव्हिड कॅमेरोन
यांनी म्हटले आहे. खरेतर अशा एअर
स्ट्राईक्समधून मिलिशियाला मूलभूत आणि
धोरणात्मक धक्का देण्याचा प्रयत्न मात्र
होताना दिसत नाही.

सरते शवटी, गाझामधील युद्धामध्ये व्यापक, एकदध, संयुक्त धोरणाचा अभाव हा तेहरानचा रणनीतीचा आणखी एक मूलभूत विजय आहे. प्रत्यक्ष सहभागाशिवाय आर्थिक बाबी आणि शस्त्रास्त्रांच्या मार्गाने 'एस्केलेशन लॅंड' या प्रॉसीचुरा चाळ्या देऊन 'स्ट्रेटिजिक अडथळ' चा मास्टर प्लॅन यशस्वीपणे डिझाइन करणारा आणि अंमलात आणणारा इराण कदाचित पहिला देश ठरला आहे. आतापर्यंत मार्गात मोठे अडथळे असूनही इराणच्या योजना यशस्वी झाल्या आहेत. वास्तवाचा स्विकार करणे ही पाश्चिमात्य राष्ट्रांसाठी विशेषतः वॉशिंग्टनसाठी मध्यपूर्वेबाबतच्या धोरणाकडे पाहणाऱ्यांच्या मनीस दृष्टिकोनाची पहिली पायरी असणारा अवेन.

महत्वाचे

कौटुंबिक शाखांवर राहणार संघाचा ‘फोकस’

नागपूर : राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाच्या स्वयंसेवकांनी गेल्या तीन वर्षात पूर्वी संघाच्या संपर्कात नसलेल्या कुटुंबांशी वैयक्तीक संपर्क प्रस्थापित केला आहे. याद्वारे संघ लवकरच कौटुंबिक शाखा संकल्पनेवर लक्ष केंद्रीत करणार आहे. यावर्षी 15 ते 17 मार्च दरम्यान नागपुरात आयोजित प्रतिनिधी सभेच्या बैठकीत याविषयावर विचारमंथन होणार असल्याची माहिती संघाच्या सूत्रांनी दिली. राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघात 5 वर्षांपूर्वी कुटुंब प्रबोधन या उपक्रमातून घरोघरी संपर्क साधून संवाद साधण्यास प्रारंभ झाला. या अभियानासाठी निवडलेली कुटुंबे ही संघ परिचयातील किंबहुना परिवारातील होती. परंतु, अयोग्येतील राम मंदिरासाठी जानेवारी 2021 मध्ये सुरू झालेल्या निधी संकलन अभियानाच्या माध्यमातून संघ परिचयाच्या बाहेरील कुटुंबांशी देखील स्वयंसेवकांनी संपर्क प्रस्थापित केला. यासोबतच गेल्या 22 जानेवारी रोजी अयोग्येत झालेल्या श्रीरामांच्या प्राणप्रतिष्ठा सोहळ्याच्या अक्षता (निमंत्रण) वाटपासाठी देशातील बहुतांशी घराघरांशी संघाचा पुन्हा संपर्क आला. यामध्ये अनेक नवी कुटुंबे संघाशी जोडल्या गेली. या सर्व कुटुंबांची नावे, पत्ते, फोन नंबर्स संघ स्वयंसेवकांकडे आहेत. या सर्व कुटुंबांशी भक्षिण्यातही संपर्क ठेवणार आहे. यातून दररोज शक्य नसल्यास कुटुंबांची किमान साप्ताहिक शाखा घेण्याचा संघाचा मानस आहे.

कमलापूरचा हत्ती कॅम्प 12 दिवस राहणार बंद

गडचिरोली : राज्यातील एकमेव हत्ती कॅम्प असलेल्या गडचिरोली जिल्ह्यातील कमलापूर हत्ती कॅम्प येथील हत्तींना बारा दिवसांची वैद्यकीय रजा देण्यात आली आहे. यामुळे पुढील 12 दिवस कमलापूर हत्ती कॅम्प बंद राहणार आहे. गडचिरोली जिल्हातील सिरोंचा वन विभाग अंतर्गत कमलापूर वनपरिक्षेत्र आहे. येथे अजित, मंगला, बसंती, रुपा, राणी, प्रियांका, गणेश, लक्ष्मी असे आठ हत्ती आहेत. वाढत्या थंडीमुळे या हत्तींच्या तळपायाला भेगा पडताहेत. त्यांना चालताना त्रास जाणवल्याचे वन विभागाच्या अधिका-यांच्या लक्षात आले.

बॅंग फाटल्यावरून विद्यार्थ्यांने मित्रावर केला चाकूने हल्ला

पुणे : सध्या शाळेच्या विद्यार्थ्यांमध्ये संताप आणि गुन्हेगारीचे प्रमाण वाढले आहे. पिंपरी चिंचवडमध्ये असाच एक धक्कादायक प्रकार समोर आला आहे. पिंपरी चिंचवडमध्ये शाळेच्या पटांगणात एका विद्यार्थ्याने दुसऱ्या विद्यार्थ्याचा पोटात चाकूने भोसकल्याची घटना घडली. या घटनेनंतर परिसरात एकच खळबळ उडाली आहे. पोलीस या घटनेची अधिक चौकशी करत आहेत. 1 फेब्रुवारी रोजी 12.30 वाजता शाळा भरत होती. त्यावेळी शाळेत परीक्षा सुरू आहे. विद्यार्थी परीक्षा देण्यासाठी शाळेत जात होता. शाळा भरत असताना एका विद्यार्थ्याने दुसऱ्या विद्यार्थ्याची बॅंग ओढली. त्यावेळी ही बॅंग फाटल्याने शेडी नाचावाची झाली. त्यानंतर बॅंग फाटलेल्या मुलाने परीक्षा दिली. पण परीक्षा झाल्यानंतर शाळेबाहेर मित्रांना बोलावले. यात बॅंग फाटलेल्या मुलाला माराणा घाली. त्यानंतर पोटाच्या डाव्या बाजूला चाकू खुसला. याप्रकरणी पिंपरी पोलीस स्थानकात तक्रार दाखल करण्यात आली.

प्रतिनिधी
■ अहमदनगर
मी अशी भाषणे करतो, सरकारमधले, विरोधी पक्षातील सगळे बोलतात, तुम्ही राजीनामा द्या, हिंमत असेल तर राजीनामा द्या. माझ्या सरकारमधीलही नेते बोलतात. काल-परवा एकजण बडबडला. या भुजबडाला कमेरेत लाथ घालून मंत्रिमंडळाला बाहेर हाकला असं म्हणाला. मला त्या सर्वांना विरोधी पक्ष, स्वपक्षातील, सरकारला सांगायचे आहे. १७ नोव्हेंबरला जालनातील अंबडला रॅली झाली. १६ नोव्हेंबरला मी मंत्रिमंडळाचा राजीनामा दिला. त्यानंतर अंबडच्या सभेला रवाना झालो. लाथ मारण्याची मला गरज नाही. अडीच महिने मी शांत राहिलो, याची वाच्यता नको असं मुख्यमंत्री, उपमुख्यमंत्र्यांनी सांगितले. लाथ मारायची गरज नाही. मी शेवटपर्यंत ओबीसीसाठी लढणार आहे असा गौप्यस्फोट मंत्री छान भुजबळ यांनी केला.

अहमदनगरच्या ओबीसी एल्वार मेळाव्यात छान भुजबळ म्हणाले की, ३६० कोटी रुपये देऊन खोटा रेकॉर्ड

पूनम पांडेला पहिली श्रद्धांजली देण्याच्या घाईत अजित पवार तोंडघशी

प्रतिनिधी
■ सोलापूर
अभिनेत्री आणि मॉडेल पूनम पांडे हिचे सन्ध्याकल कॅन्सरमुळे निधन झाले, अशी बातमी शुक्रवारी तिच्या इन्स्टाग्राम अकाऊंटवरून देण्यात आली. पूनम पांडेच्या निधनाने अनेक लोकांना धक्का देखील बसला. मात्र या सर्व नाट्यमय घडामोडींनंतर 24 तासांनी पूनम पांडे हिने स्वतः तिच्या इन्स्टाग्रामवर अकाऊंटवरून व्हिडिओ शेअर करत “मी जिवंत आहे” अशी बातमी दिली.

पूनम पांडेच्या या स्टंटबाजीनंतर आता तिच्यावर टीका होताना दिसत आहे. केवळ सर्वोच्चकल कॅन्सरबद्दल जजागृती करण्यासाठी हा ‘स्टंट’ केल्याची

16 नोव्हेंबरलाच मी मंत्रिपदाचा राजीनामा दिला छान भुजबळांचा मोठा गौप्यस्फोट

केला जात आहे. नोंदीमध्ये खाडाखोड केली जातेय. सगेलोच म्हणून खोटी प्रमाणपत्रे दिली जातायेत. हायकोर्टाचा निकाल आहे. त्यात न्यायाधीशांनी स्पष्ट म्हटलंय, सर्व मराठ्यांना कुणबी प्रमाणपत्रे दिली तर ओबीसींची आरक्षण संपून जाईल असं निकालात सांगितलं आहे. खोटी वंशावळ

जुळवण्याचे प्रकार वाढणार आहेत. खोटे प्रमाणपत्र देऊन कुणबी दाखले देण्याचे प्रकार माझ्या हाती आलेत. झुंडशाहीने असं कुणी आरक्षण घेतले तर त्याला कोर्टात आव्हान देता येईल असं निकालपत्रात सुप्रीम कोर्टाने म्हटलं आहे असं त्यांनी सांगितले. मागासवर्गीय आयोगाचा सर्व्हे सुरू आहे तो सगळा खोटा आहे. घराघरी जातायेत, १८० प्रश्न आहेत. एका घराला दीड तास लागतो. तपासणी करणारे कधी २५, कधी ५० घरांची तपासणी केली सांगून टाकतात. त्यात केवळ जात विचारली जाते, बाकी सगळे आपोआप भरले जाते. बंगला असला तरी झोपडी, घराबाहेर गाड्या

असल्या तरी काहीच नाही सांगितले जाते. ३ न्यायाधीश बसले आहेत. सुप्रीम कोर्टाच्या न्यायाधीशांपेक्षा डबल पैसे घेतात. गुलाल उधळला मग पुन्हा उपोषण कशाला, कोणासाठी या प्रश्नांची उत्तरे कोण देणार? असा घणाघात मंत्री छान भुजबळ यांनी केला आहे. तसेच एक एक मागणी उपोषणकर्त्याकडून केली जाते. मराठा समाजाला आरक्षण मिळाले नाही तर ओबीसीला मिळणाऱ्या सर्व सुविधा त्यांना द्यायच्या, मग त्या सुविधा ब्राह्मण, जैन, सर्व गोरगरिबांना देऊन टाका. ज्यादिवशी मागणी केली जाते त्यादिवशी जीआर काढला जातो. कोर्टाचे अनेक निकाल आले आहेत.

जिनांच्या मजारीवर फुलं चढवल्याने पक्षातून काढले, आता भारतरत्न दिल्याने अडवाणी दोषमुक्त होणार का?

प्रतिनिधी
■ अहमदनगर
भाजपचे ज्येष्ठ नेते लालकृष्ण अडवाणी यांना भारतरत्न पुरस्कार जाहीर झाला आहे. अडवाणी यांना पुरस्कार जाहीर होताच त्यांचं सर्वच स्तरातून अभिनंदन केलं जात आहे. मात्र, वंचितचे नेते प्रकाश आंबेडकर यांनी त्यावर टीका केली आहे. लालकृष्ण अडवाणी यांनी पाकिस्तानचे राष्ट्राध्यक्ष जीना यांच्या कबरीवर फुले वाहिली. तुम्ही त्यांना पक्षातून काढून टाकले. त्या आरोपातून तुम्ही अडवाणी यांना आता दोषमुक्त केलं आहे का?, असा सवाल करतानाच अडवाणी यांना पुरस्कार देणं हा भाजपचा फार्स आहे, अशी घणाघाती टीका प्रकाश

प्रकाश आंबेडकरांची खोचक टीका

आंबेडकर यांनी केली आहे. प्रकाश आंबेडकर आज नगरमध्ये आहे. पत्रकार परिषदेत बोलताना त्यांनी ही टीका केली. आंबेडकर यांनी यावेळी राष्ट्रावादीचे नेते छान भुजबळ यांच्यावरही टीका केली. मला ज्या ज्या ओबीसी महासंघाने बोलावलं त्याच्या सभेला मी गेलो. मराठा समाज आणि ओबीसींमध्ये तेढ निर्माण होणार नाही

प्रतिनिधी
■ रत्नागिरी
गोव्यातील समुद्रात सर्रास निरीक्षण केले जाणाऱ्या जीवदीप्तीचे निरीक्षण जवळजवळ वर्षभरानंतर पुन्हा एकदा सलग दुसऱ्या वर्षी कोकणातील दाभोळ खाडीत करण्यात आले. हे निरीक्षण परचुरी येथील पर्यटन व्यावसायिक व पर्यटनप्रेमी सत्यवान देवेंकर यांनी केले आहे.

गुहागर तालुक्यातील परचुरी येथे हे गेली अनेक वर्षे पर्यटन व्यवसाय करतात. दाभोळ खाडीत केल्या जाणाऱ्या मगर सफरसाठी ते विशेष प्रसिद्ध आहेत. गोव्याच्या समुद्रामध्ये जीवदीप्तीचे निरीक्षण केले जाते. कोकणात अशी जीवदीप्ती अनेक वेळा दिसते मात्र तिचे निरीक्षण होत नाही. जीवदीप्तीमान वर्गातील रसायने आणि ल्युसिफरेज (विकर) ही रसायने तयार होतात. ल्युसिफेरिनाच ऑक्सिजनाशी संयोग घडून गेल्यामुळे प्रकाशनिर्मिती होते. या क्रियेत ल्युसिफेरिज विकर उत्प्रेरकाची भूमिका बजावते. काही

दाभोळ खाडीत पर्यटनप्रेमीचे जीवदीप्तीचे निरीक्षण सुरू

वेळा कॅल्शियमची आयने किंवा एटीपीचे रेणू या क्रियेत भाग घेतात. वेगवेगळ्या सजीवांमध्ये आढळणारे ल्युसिफेरिन वेगवेगळे असते. त्यामुळे त्यांच्यापासून बाहेर पडणारा प्रकाश वेगवेगळ्या तरंगलांबीचा, निळसर ते लाल असतो. हा प्रकाश ‘शीत’ प्रकारचा असतो. या अभिक्रियेत मुक्त झालेली ८० टक्के ऊर्जा प्रकाशाच्या स्वरूपात बाहेर टाकली जाते तर उर्वरित सु. २० टक्के ऊर्जा उष्णतेच्या स्वरूपात बाहेर पडते.

फोटोबॅक्टेरियम फॉस्फोरियम जा ती च या जीवां णुं च या

वृद्धीमिश्रणातून उत्सर्जित झालेला प्रकाश काही मीटर दूर असलेली वस्तू झळाळून टाकते. अनेक सागरी प्राणी जसे आंतरदेहगुही, कृमी, मृदुकाय, कंटकचर्मी मासे आणि जीवाणूंमध्ये सहजीवन आढळून येते. हे जीवाणू जीवदीप्तीसारके असतात. त्याबाबतचा अभ्यासही यातून केला जाणार आहे.सागरी वलयी प्राण्यांमध्ये मादी पाण्याच्या पुष्टभागावर येते आणि प्रकाशमान होते. हा प्रकाश पाहून खोल पाण्यातील नर पुष्टभागावर येऊन मादीबरोबर प्रणय करतो. नंतर दोघेही पाण्यात प्रजननपेशी सोडतात. काही जीवदीप्तीमान खेकडे मिलनासाठी जोडीदार शोधण्यासाठी जीवदीप्तीचा वापर करतात. त्या प्रकाशामुळे समुद्रातील लाटा निळसर दिसू लागतात. पर्यटकांसाठी हे मोठे आकर्षण असते.

12 वे अखिल भारतीय मराठी संत साहित्य संमेलन येत्या सोमवारपासून

प्रतिनिधी
■ रत्नागिरी
महाराष्ट्र वारकरी साहित्य परिषदेतर्फे १२ वे अखिल भारतीय मराठी संत साहित्य संमेलन सोमवार दि. ५ ते बुधवार दि. ७ फेब्रुवारी या कालावधीत स्वयंवर मंगल कार्यालय येथे आयोजित करण्यात आले आहे. संमेलनासाठी महाराष्ट्रातून सात ते आठ हजार वारकरी रत्नागिरीत येणार आहेत.

संत साहित्य संमेलनाचे उद्घाटन सोमवार दि. ५ फेब्रुवारी रोजी सकाळी ११ वाजता राज्याचे उद्योगमंत्री तथा जिल्ह्याचे पालकमंत्री उदय सामंत यांच्या हस्ते होणार आहे. यावेळी प्रमुख अतिथी म्हणून जिल्हाधिकारी देवेंद्र सिंह, जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी

अधिकारी किर्तीकिरण पुजार, जिल्हा पोलीस अधीक्षक धनंजय कुलकर्णी उपस्थित राहणार आहेत. माजी संमेलनाध्यक्ष ह.भ.प तुकाराम महाराज ठाकूर बुवा (हैठणकर) यांच्याकडून संमेलन अध्यक्षपदाची सूत्रे ह.भ.प.माधवमहाराज शिवणीकर (भूक पुंडलीक फड प्रमुख) स्विकारणार आहेत.

यानंतर महाराष्ट्र वारकरी साहित्य परिषदेतर्फे श्री विठ्ठल पुरस्काराचे वितरण आयोजित केले आहे. वारकरी संप्रदायाचे फडकरी बांधवांना मंदिरात दर्शनासाठी प्रवेश पास मंजूर केल्याबद्दल पाच किलो चांदीची श्री विठ्ठलाची मूर्ती देवून राज्याचे उद्योगमंत्री उदय सामंत यांना सन्मानित करण्यात येणार आहे.

पारंपरिक वेरुळ अजिंठा महोत्सवाला सुरुवात

प्रतिनिधी
■ संभाजीनगर
बहुचर्चित वेरुळ अजिंठा आंतरराष्ट्रीय महोत्सवाला शुक्रवारी 2 फेब्रुवारीला सायंकाळी सुरुवात झाली. पहिल्या दिवशी पर्यटन दूत नवेली देशमुख हिच्या गणेश वंदनानं कार्यक्रमाची सुरुवात झाली. त्यानंतर डॉ. संघ्या पुरेचा आणि त्यांच्या टीमनं आपल्या नृत्यातून भक्ती आणि शक्तीचं प्रदर्शन केलं. पंडिता अनुराधा पाल यांच्या स्त्री शक्ती इन्स्ट्रुमेंट्स फ्युजन या टीमनं स्त्री शक्तीवर आधारित एका अनोख्या कार्यक्रमाचं आयोजन केलं. या कार्यक्रमात पाच वेगवेगळ्या वाद्यांवर स्त्री शक्तीचं चित्रण करणारे संगीत सादर करण्यात आलं. तर सर्वात शेवटी शास्त्रीय गायक राहुल देशपांडे यांनी आपल्या सुल आवाजानं पहिल्या दिवसाची संपाता केली.

"काही कारणांमुळे महोत्सव बंद पडला होता. मात्र, सर्व यंत्रणांच्या

समनवयानं हा महोत्सव मागील वर्षांपासून पुन्हा नव्या जोमाने सुरू झाला. आता हा महोत्सव कधीही खंडित होणार नाही. इतकंच नव्हे, तर छत्रपती संभाजीनगरचं वैभव हा महोत्सवाच्या माध्यमातून सर्वदूर पोहचेल," असा विश्वास पालकमंत्री संदीपान भुमरे यांनी व्यक्त केला. "आम्ही सगळे मिळून शहर आणि जिल्ह्याच्या पर्यटन वाढीसाठी प्रयत्न करत आहोत. या महोत्सवाच्या निरंतर प्रक्रियेसाठी निधी कमी पडू देणार नाही. पैठण येथील बंद पडलेल्या उद्यानाचं पुनर्रचनीवन करण्यात येत आहे. त्यासाठी 200 कोटी रुपयांचा

निधी आणला आहे. पर्यटन वाढीसाठी सर्वोतोपरी प्रयत्न केले जाईल," असं देखील पालकमंत्री भुमरे यांनी सांगितलं. या महोत्सवाची सुरुवात मान्यवरांच्या हस्ते दीप प्रज्वलन करून झाली. त्यानंतर सर्व मान्यवरांचं स्वागत पुस्तक देऊन करण्यात आलं.

डॉ. संघ्या पुरेचा आणि त्यांच्या टीमनं आपल्या नृत्यातून भक्ती आणि शक्तीचं प्रदर्शन केलं. त्यात प्रामुख्यानं पहिल्या नृत्यात उमा महेश्वर स्त्रोताच्या माध्यमातून भगवान शिव आणि शक्तीच्या माध्यमातून दुर्गा, काली आणि भवानीचं रूप सादर केलं.

कलम आणि कवच यांचा संगम म्हणजे अभिनव रक्षा साहित्य महोत्सव

जनरल अनिल चौहान यांचे प्रतिपादन

प्रतिनिधी
■ पुणे
पेंटागन प्रेस आणि सदर्न कमांड यांच्या सहकार्याने आरएसआय संस्थेत "कलम आणि कवच" या अभिनव रक्षा साहित्य महोत्सवाचे यशस्वी आयोजन केले. यावेळी प्रमुख पाहुणे चीफ ऑफ डिफेंस स्टॉफ, जनरल अनिल चौहान यांनी या कार्यक्रमाचे उद्घाटन केले. या मोहत्सवात भारताच्या समृद्ध सांस्कृतिक वारसा आणि आधुनिक राष्ट्रीय सुरक्षा यांचे समन्वय साधला गेला.

राष्ट्रीय सुरक्षेच्या बदलत्या परिस्थितीत भारताने त्याच्या प्राचीन ग्रंथांमधून प्रेरणा घेतली आहे. या कार्यक्रमात, महाभारत आणि भगवद्गीता सारख्या ग्रंथांमधील प्राचीन ज्ञान आजच्या रणनीतीक गरजांसाठी कसे महत्वपूर्ण आहे हे दाखवण्यात आले. जनरल अनिल चौहान यांनी भारतीय ग्रंथांतील धर्माचे शाश्वत

महत्व अधोरेखित केले, त्याचे कर्तव्य, नीतिमत्ता आणि नैतिक संतुलनाचे तत्त्व उजागर केले. लेफ्ट. जनरल ए. के. सिंह, आर्मी कमांडर सदर्न कमांड यांनी या प्राचीन रणनीतींना आधुनिक धोक्यांना आणि आव्हानांना अनुकूल करण्याचे महत्व अधोरेखित केले. जागतिक भूराजकीय स्थितीपासून राष्ट्रीय सुरक्षेतील आर्टिफिशिअल इंटेलिजन्सच्या भूमिकेपर्यंत वैविध्यपूर्ण विषयांचा उहापोह करणाऱ्या चार महत्त्वाच्या पुस्तकांचे प्रकाशनही ह्या महोत्सवात झाले. अजय सिंह ह्यांचे ‘रशिया, गाझा, तैवान... अ बलर्ड ऑट वॉर’, कर्नल अमित सिन्हा व विजय खरे ह्यांचे ‘एश्या अँड नॅशनल सिक्युरिटी तसेच तिलक देवाशेर ह्यांनी संपादित केलेले ‘पाकिस्तान इन्साइडर्स ट्रुव्हेंट्रिट्री’ आणि स्कॅटन अलोक बन्सल ह्यांचे ‘वादार’ ह्या पुस्तकांचे प्रकाशन महोत्सवात झाले.

बदनामीच्या भीतीने आई वडिलांनीच केली मुलीची हत्या

प्रतिनिधी
■ पुणे
पुण्यामधील सावित्रीबाई फुले विद्यापिठातील ललित कला केंद्राच्या प्रमुखांसहीत 6 जणांना अटक करण्यात आली आहे. ललित अटक केंद्राच्या विद्यार्थ्यांनी शुक्रवारी सादर केलेल्या नाटकावरून तुफान राडा झाल्यानंतर पोलिसांनी आज अटकेची कारवाई केली आहे. ललित कला केंद्रात सादर करण्यात आलेल्या रामायणावर आधारित ‘जब वी मेट’ नावाच्या नाटकावरून विद्यार्थी विरुद्ध अखिल भारतीय विद्यार्थी परिषदेचे कार्यकर्ते असा वाद शुक्रवारी रात्री विद्यापीठाच्या आवारातच झाला. या नाटकामध्ये काम करणाऱ्या कलाकार लक्ष्मण आणि सीतामातेच्या भूमिकेबरोबरच वैयक्तिक आयुष्यतील भूमिका अन्वयित असल्याचं दाखवण्यात आलं होतं. मात्र या नाटकातील काही दृष्यामध्ये हिंदू देवी देवतांची

प्रतिनिधी
■ नांदेड
नांदेडच्या हिमायत नगर भागात ऑनर किलिंगचा धक्कादायक प्रकार घडला आहे. समाजात असलल्या बदनामीच्या भीतने आई वडिलांनीच पोटाच्या मुलीची हत्या केली. धारदार शस्त्राने मुलीवर सपासप वार करून तिची हत्या केली. हिमायतनगर शहरातल्या

नेहरु नगर भागात ही घटना घडली आहे. हिमायत नगर पोलीस ठाण्यात या प्रकरणी गुन्हाची नोंद करण्यात आली आहे.

मृत्यू झालेल्या मुलीच्या आई वडिलांना पोलिसांनी ताब्यात घेतलं आहे. मुलीला एका मुलाशी लग्न करून त्याच्याबरोबर राहायचं होतं. याच रागातून या मुलीची हत्या करण्यात

आली. या प्रकरणी आम्ही पुढील तपास करतो आहोत अशी माहिती पोलीस अधीक्षक श्रीकृष्ण कोकाटे यांनी दिली. नांदेड जिल्ह्यातील हिमायत नगर या ठिकाणी एका कुटुंबातल्या मुलीचे एका युवकाशी प्रेमसंबंध जुळले. मुलीच्या घरातल्यांना जेव्हा हा प्रकार कळला तेव्हा त्यांनी तिची समजूत काढली. महिन्याभरापूर्वी ही

मुलगी तिच्या प्रियकराबरोबर पळून गेली. त्यावेळी मुलीच्या घरातल्यांनी युवकाविरोधात तक्रार केली होती. गुन्हा दाखल झाल्यानंतर पोलिसांनीही मुलीला समजूत घातली आणि तिला आई वडिलांच्या स्वाधीन केलं होतं. मात्र मुलीच्या वागण्यात काही सुधारणा झाली नाही. ती पळून गेलेल्या मुलाबरोबर लग्न करायचं असा अट्टाहास करत होती.

नाटकात रामायणाचा विपर्यास

ललित कला केंद्र प्रमुखांसह 6 जणांना अटक

योग्य ती कारवाई होणार यासंदर्भात प्रसार माध्यमांशी संवाद साधत असताना डॉ. सुरेश गोसावी म्हणाले की, "काल झालेल्या घटनेची गांभीर्याने दखल घेतली जात असून प्रशासकीय स्तरावर त्याची योग्य ती चौकशी करून कारवाई करण्याचे काम सुरू आहे. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ कधीही कुटल्या धर्माच्या भावना दुखावेल अशा कार्यक्रमांना परवानगी देत नाही, आणि ते होऊही देत नाही. परंतु काल झालेल्या घटनेची आम्ही गांभीर्याने घेतली असून आम्ही योग्य ती कारवाई करू."

प्यार में डूबे लोगों के लिए बेहद खास होता है Valentine Day, जानें कैसे हुई प्यार के इस दिन को मनाने की शुरुआत

हर प्रेमी जोड़ा वैलेंटाइन वीक का इंतजार पूरे साल बड़ी बेसब्री से करता है। इस खास वीक की शुरुआत गुलाब की खुशबू यानी रोज डे से होती है। कपल्स इस दिन को स्पेशल बनाने से लेकर प्रेमी को दिल का हाल बताने तक, गुलाब के फूलों और चॉकलेट का सहारा लेते हैं। रोज डे मनाने को लेकर कई किस्से बताए जाते हैं। अगर आप ROSE के अक्षरों को अलग तरीके से व्यवस्थित करते हैं तो यह बन जाता है 'EROS' जो प्रेम के देवता हैं। ग्रीक माइथोलॉजी के मुताबिक प्रेम की देवी Venus का भी गुलाब पसंदीदा फूल हैं। लेकिन संत वैलेंटाइन की कहानी प्यार करने वाले हर दिल के बेहद करीब है। आइए जानते हैं आखिर कौन थे संत वैलेंटाइन और कैसे हुई वैलेंटाइन डे को मनाने की शुरुआत।

कौन थे संत वैलेंटाइन- 'ऑरिया ऑफ जैकोबस डी वॉराजिन' किताब में वैलेंटाइन का जिक्र मिलता है। वैलेंटाइन का दिन रोम के एक संत जिनका नाम वैलेंटाइन था, उनके नाम पर दुनिया भर में मनाया जाता है। कहा जाता है कि रोम के सम्राट क्लाउडियस के शासन के दौरान संत वैलेंटाइन दुनियाभर में प्यार को बढ़ते हुए देखना चाहते थे लेकिन उनकी यह बात राजा को बिल्कुल भी पसंद नहीं थी। क्लाउडियस को लगता था कि रोम के लोग अपनी पत्नी और परिवार के साथ मजबूत लगाव होने की वजह से सेना में भर्ती नहीं हो रहे हैं।

सम्राट ने लगाई प्यार पर रोक- लोग ज्यादा संख्या में सेना में भर्ती हो सके, इसके लिए राजा क्लाउडियस ने रोम में शादी पर पाबंदी लगा दी। क्लाउडियस के इस आदेश का संत वैलेंटाइन ने विरोध करते हुए अधिकारियों और सैनिकों की शादी करवाई। संत के इस विरोध से नाराज होकर राजा क्लाउडियस ने उन्हें 14 फरवरी के दिन फांसी पर चढ़ा दिया था। माना जाता है कि संत वैलेंटाइन की याद में 14 फरवरी को 'प्यार के दिन' के रूप में मनाया जाता है।

इन नेचुरल चीजों को यूज करने तेजी से बढ़ते हैं बाल

हेयर फॉल प्रॉब्लम तब और भी बड़ी हो जाती है, जब आपके नए बाल उगना बंद हो जाते हैं या फिर हेयर ग्रोथ नहीं होती। ऐसे में हेयर फॉल को रोकने के साथ हेयर ग्रोथ पर ध्यान देना भी बेहद जरूरी है। हेयर ग्रोथ के लिए नेचुरल हेयर मास्क लगाना सबसे बेस्ट ऑप्शन है। हेयर ग्रोथ न होने के कई कारण हैं।

- अच्छी डाइट न लेना।
- बालों पर ज्यादा केमिकल यूज करना।
- ब्लॉक ड्रायर या स्ट्रेटनिंग का ज्यादा इस्तेमाल।
- गलत हेयर ब्रश का इस्तेमाल।
- नमी की कमी।
- नॉंद न लेना।
- ज्यादा टेंशन लेना।
- हेयर ग्रोथ के नेचुरल तरीके
- सेब का सिरका

सेब का सिरका स्कैल्प को साफ करके बालों के पीएच संतुलन को बनाए रखता है। ये बालों को तेजी से बढ़ाने में मदद करता है। सिरका पानी में मिलाकर सिर धोना बालों के लिए काफी लाभदायक है। आपको शैम्पू करने के बाद एक मग पानी में सिरका मिलाकर बालों को धोना चाहिए।

अंडे का मास्क
अंडे में प्रोटीन, सल्फर, जिंक, आयरन, सेलेनियम, फॉस्फोरस और आयोडीन से भी भरपूर होता है। अंडे के मास्क के लिए, एक कटोरी में एक अंडे का सफेद भाग अलग करें और एक चम्मच जैतून का तेल और शहद मिलाएं। इसका एक पेस्ट बनाएं और इसे अपने बालों और स्कैल्प पर लगभग 20 मिनट के लिए लगाएं। इसे ठंडे पानी और थोड़े से शैम्पू से धो लें।

मेथी
मेथी में प्रोटीन और निकोटिनिक एसिड होता है। इस जड़ी बूटी का एक बड़ा चम्मच और एक ग्राइंडर में पानी डालें जब तक कि ये एक स्मूद पेस्ट न बन जाए। इसमें थोड़ा सा नारियल का तेल मिलाएं और अपने बालों और स्कैल्प पर आधे घंटे के लिए लगाएं। इसे माइल्ड शैम्पू से धो लें।

ग्रीन-टी
ग्रीन-टी एंटीऑक्सीडेंट से भरपूर होती है और इससे हेयर फॉल कम होने के साथ हेयर ग्रोथ भी होती है। अपने स्कैल्प पर ग्रीन-टी लगाएं और इसे एक घंटे के लिए छोड़ दें। इसे ठंडे पानी से धो लें।

ग्रीन-टी एंटीऑक्सीडेंट से भरपूर होती है और इससे हेयर फॉल कम होने के साथ हेयर ग्रोथ भी होती है। अपने स्कैल्प पर ग्रीन-टी लगाएं और इसे एक घंटे के लिए छोड़ दें। इसे ठंडे पानी से धो लें।

पेरेंट्स अपने किड्स को जरूर सिखाएं ये आदतें, हर कोई हो जाएगा बच्चे का फैन

शौतान और बर्दमीज बच्चे किसी को पसंद नहीं होते हैं। बेहतर स्किल्स का होना जरूरी है लेकिन इस स्किल्स का इस्तेमाल गलत जगह करना सही नहीं है। अक्सर उन बच्चों को याद किया जाता है जो या तो ज्यादा शौतान होते हैं या फिर ज्यादा शांत। अगर आपको बच्चा शांत और अच्छी आदतों में उलझा रहता है तो उसे हर कोई याद रखता है। जैसे आपके अंदर की सोशल स्किल दोस्तों और सहकर्मियों के साथ अच्छा बॉन्ड बनाने में काम आती है तो वहीं बच्चों में सोशल स्किल्स का होना बहुत जरूरी है। कम उम्र में ही अगर बच्चे इस चीज को सीख जाते हैं तो इसका फायदा उन्हें आगे चलकर भी होता है। ऐसे में कुछ ऐसे जरूरी सोशल स्किल्स हैं जो हर पेरेंट्स को अपने बच्चे को सिखाने चाहिए।

- 1) मदद या सहयोग करना
- किसी भी लक्ष्य को पाने के लिए एक-

दूसरे का सहयोग जरूरी होता है। दूसरों के साथ अच्छे रिश्ते बनाने के लिए इस स्किल का होना जरूरी है। ऐसा करने से आप दूसरों की भावनाओं और विचारों को जानना भी सीखते हैं। ऐसे में बच्चों को बचपन से दूसरों को सहयोग करने के बारे में बताएं।

- 2) बातों को सुनना
- कई लोगों में ये स्किल नहीं होती है। अक्सर लोग सामने वाले की बातें चुप रहकर

बस सुनते रहके हैं। लेकिन आप अपने बच्चे को ऐसा न सिखाएं, बल्कि उन्हें बताएं की सामने से आपको कोई कुछ कह रहा है तो उसको सिर्फ सुनने की बजाय समझें और उसके बारे में सोचें।

- 3) शेयरिंग
- अध्ययनों के मुताबिक बच्चे दूसरों से तब शेयर करते हैं जब उनके पास कुछ चीज ज्यादा हो। वहीं तीन और छह साल के बच्चे

आंखों की सेहत ही नहीं इम्यूनिटी भी रखता है स्ट्रांग त्रिफला चूर्ण

आयुर्वेद में कई ऐसी औषधियां मौजूद हैं जो न सिर्फ व्यक्ति को तंदुरुस्त बनाए रखती हैं बल्कि सेहत से जुड़े कई लाभ भी पहुंचाती हैं। ऐसी ही एक औषधि का नाम है त्रिफला। त्रिफला का उपयोग प्राचीन समय से आंखों की सेहत के साथ इम्यूनिटी को बूस्ट करने के लिए किया जा रहा है। लेकिन आजकल मिलावट के दौर में शुद्ध त्रिफला मिलना सभी लोगों के लिए आसान काम नहीं है। ऐसे में मिलावट से बचने के लिए आपको बताते हैं कुछ ऐसे टिप्स जिनकी मदद से आप घर पर ही बड़ी आसानी से त्रिफला पाउडर बना सकते हैं।

त्रिफला चूर्ण बनाने के लिए जरूरी सामग्री-
-आंवला- 150 ग्राम
-बहेड़ा-100 ग्राम
-हरड़- 60 ग्राम

त्रिफला चूर्ण बनाने का तरीका-
त्रिफला चूर्ण बनाने के लिए सबसे पहले आंवला, बहेड़ा, हरड़, इन तीनों चीजों को 3-4 दिन धूप में रखकर अच्छे से सूखा लें। इसके बाद तीनों चीजों के बीज निकालकर बारीक-बारीक काटकर 1-2 दिन के लिए फिर धूप में रख दें। जब तीनों चीजें अच्छे से सूख जाएं तो सभी को एक-एक करके ग्राइंडर में डालकर महीन पीस लें। आप चाहे तो इन सभी चीजों को पीसने से पहले कुछ देर कढ़ाही में हल्का रोस्ट भी सकते हैं। अब एक बड़ा बर्तन लेकर उसमें सभी चीजों को अच्छे से मिसक कर लें। आपका त्रिफला चूर्ण बनकर तैयार है। ध्यान रखें, बहेड़ा और हरड़ के साथ सूखा आंवला ही खरीदें।

त्रिफला चूर्ण बनाने का दूसरा तरीका-

त्रिफला चूर्ण बनाने के लिए सबसे पहले तीनों चीजों को अच्छे से साफ करने के बाद उसके बीज निकालकर अलग कर लें। इसके बाद उन्हें बारीक काटकर 2-3 दिन के लिए तेज धूप में रख दें। अगर आपके यहां तेज धूप न आती हो तो आप इन चीजों को 8-10 मिनट के लिए माइक्रोवेव में भी डाल सकती हैं। माइक्रोवेव करने के बाद सभी चीजों को एक-एक करके मिक्सर में डालकर बारीक पीस लें। अब एक बर्तन में इन सभी चीजों को डालकर अच्छे से मिला लें।

त्रिफला चूर्ण स्टोर करने का तरीका-
घर पर बने त्रिफला चूर्ण को आप एक कई हफ्तों के लिए आसानी से स्टोर कर सकते हैं। त्रिफला चूर्ण को स्टोर करने के लिए आप कांच के एयर टाइट कंटेनर का ही इस्तेमाल करें। त्रिफला चूर्ण को स्टोर करने के लिए आप सबसे पहले उसे एक प्लास्टिक में अच्छे से लपेट लें। उसके बाद उसे एयर टाइट डिब्बे में स्टोर करें। ध्यान रखें हवा लगने से चूर्ण जल्दी खराब हो सकता है।

फेस मास्क लगाने के बाद क्यों हो जाते हैं पिम्पल्स? जानें साइड इफेक्ट्स की कॉमन मिस्टेक

फेस मास्क लगाने से पहले भी कुछ बातों का खयाल रखना बेहद जरूरी है जिससे कि मास्क का साइड इफेक्ट न हो। कई बार ऐसा होता है कि फेस मास्क लगाने के बाद चेहरे पर पिम्पल्स या रेशेज हो जाते हैं। इसकी वजह फेस मास्क से हुई एलर्जी ही हो सकती है। ऐसे में आप जब भी चेहरे पर फेस मास्क लगाएं, तो कुछ बातों का ध्यान जरूर रखें।

चेहरे को क्लींजर से धोना
चेहरे पर फेस मास्क लगाने से पहले चेहरे को धोना बेहद जरूरी है। चेहरे पर नेचुरल ऑयल और धूल-मिट्टी जमी रहने पर अगर आप डायरेक्ट फेस मास्क लगा लेते हैं, तो इससे आपको पिम्पल्स होने के चांसेस बढ़ जाते हैं इसलिए चेहरे को धोएं बिना कभी भी फेस मास्क न लगाएं।

फेस मास्क की मोटी लेयर

कई लोगों को लगता है कि चेहरे पर फेस मास्क की मोटी लेयर लगाने से इसका ज्यादा असर होता है लेकिन ऐसा नहीं है। फेस मास्क को असर दिखाने के लिए एक पतली लेयर ही चाहिए।

थोड़े स्वार्थी होते हैं और सात से आठ साल के बच्चे दूसरों के साथ शेयर करते हैं और निष्पक्ष रहते हैं। शेयरिंग ही केयरिंग है इस बात को हम सभी जानते हैं और ऐसे में ये बात बच्चों को सिखाना बेहद जरूरी है। ऐसा करने से बच्चे समझौता करना और निष्पक्ष रहना भी सीखते हैं। इससे बच्चों को यह भी सीखने मिलता है कि अगर वो दूसरों के लिए थोड़ा भी करते हैं तो बदले में उन्हें भी कुछ मिल सकता है।

4) पर्सनल समय जरूरी
अपने बच्चे को ये जरूर सिखाएं की हर किसी के अंदर शारीरिक और इमोशनल बॉर्डर होता है। कई बार बच्चे इतना फ्रेंडली हो जाते हैं कि सामने वाले को उसका पर्सनल स्पेस ही नहीं देते हैं। अपने बच्चे को ये बात सिखाएं और उसे कुछ सीमाएं बनाने के लिए कहें।

4) पर्सनल समय जरूरी
अपने बच्चे को ये जरूर सिखाएं की हर किसी के अंदर शारीरिक और इमोशनल बॉर्डर होता है। कई बार बच्चे इतना फ्रेंडली हो जाते हैं कि सामने वाले को उसका पर्सनल स्पेस ही नहीं देते हैं। अपने बच्चे को ये बात सिखाएं और उसे कुछ सीमाएं बनाने के लिए कहें।

इसे खाने से इम्यूनिटी भी बढ़ती है। संतरे के छिलके से दांतों को साफ किया जा सकता है। संतरे के छिलकों को सुखाकर इसका पाउडर बनाकर दांतों पर रगड़ने से दांत साफ होते हैं।

एप्पल साइडर विनेगर
एप्पल साइडर विनेगर दांतों को सफेद रखने में मदद करता है। इसे पानी में मिलाकर दांतों पर रगड़ने से दांत साफ होते हैं, लेकिन एप्पल साइडर विनेगर को रोजाना दांतों पर नहीं लगाना चाहिए।

स्ट्रॉबेरी
स्ट्रॉबेरी को सलाद में ही नहीं खाया जाता बल्कि दांतों को मजबूत करने में स्ट्रॉबेरी काफी मददगार है। स्ट्रॉबेरी को पीसकर लगाने से दांतों के पीलेपन को दूर किया जा सकता है।

संतरा
संतरे को ब्यूटी बढ़ाने के साथ माना जाता है। साथ ही

होती है। मोटी लेयर लगाने से इसे सूखने में काफी टाइम लग जाता है। चेहरे पर कभी भी 20 मिनट्स से ज्यादा फेस मास्क न लगाएं।

फेस मास्क को रगड़कर साफ करना
फेस मास्क को कभी भी रगड़कर साफ न करें, इससे आपके चेहरे पर स्किनरेशेज पड़ सकते हैं। फेस मास्क को हमेशा पानी से गीला करने के बाद धीरे-धीरे साफ करें।

चेहरे पर क्रीम न लगाना
फेस मास्क से आपके चेहरे नेचुरल ऑयल भी कुछ देर के लिए हट जाता है। ऐसे में आपको फेस मास्क धोने के बाद चेहरे पर क्रीम जरूर लगानी चाहिए। इससे आपका चेहरे ड्राई नहीं होगा।

नई दुल्हन शादी से पहले अपनी स्किन पर ग्लो के लिए काफी सारी चीजों का इस्तेमाल करती हैं। इस दौरान वह कई तरह के ब्यूटी ट्रीटमेंट लेती हैं। अगर आपकी शादी जल्द होने वाली है तो आप कुछ घरेलू नुस्खों की मदद से ग्लोइंग स्किन पा सकती हैं। कम खर्च में ये उपचार आपको अमेजिंग स्किन देने में कामयाब होते हैं। इसलिए हम आपको कुछ ऐसे फेस पैक के बारे में बता रहे हैं जिनकी मदद से आपको आसानी से ग्लोइंग स्किन मिलेगी। इन फेस पैक से आपकी स्किन को किसी तरह का

नुकसान भी नहीं होगा। इसी के साथ फेस पैक में डलने वाले सभी सामान आपको घर में आसानी से मिल जाएंगे। तो जानते हैं दुल्हन जैसी स्किन पाने के लिए घर में बनने वाले फेस पैक-

चंदन से बनाएं फेस पैक
इस फेस पैक को बनाने के लिए आपको चाहिए दो चम्मच चंदन पाउडर, दो चम्मच कच्चा दूध, चुटकी भर केसर। इसे बनाने के लिए सबसे पहले केसर को दूध में थोड़े देर के लिए भिगोएं। एक कटोरी में चंदन पाउडर लें और फिर उसमें केसर दूध मिलाकर पेस्ट तैयार करें।

इस पेस्ट को अपने चेहरे पर लगाएं, खासकर के दाग धब्बों पर। फिर इसे सूखने दें और फिर चेहरे को धो लें।

होममेड कोकोनट केरोटिन स्पा क्रीम से करें डैमेज बालों को रिपेयर

कोकोनट मिल्क ऐसे निकालें

बालों की ड्रायनेस और डैमेज को दूर करने के लिए केरोटिन ट्रीटमेंट सबसे बेस्ट ऑप्शन है लेकिन केरोटिन ट्रीटमेंट बहुत ही महंगा होता है और हर बार इसे अफोर्ड कर पाना हर किसी के बस में नहीं होता। ऐसे में अगर आप केरोटिन के गुण बजट कीमत में चाहते हो, तो कोकोनट मिल्क के यूज में केरोटिन स्पा सबसे बेस्ट ऑप्शन है।

कोकोनट मिल्क से करें केरोटिन स्पा
सबसे पहले बालों को माइल्ड शैंपू से धोकर सुखाएं।
-अब कौटन को कोकोनट मिल्क में डुबोएं।
-इसे स्कैल्प से लेकर पूरे बालों पर लगाएं।
-अब गुनगुने पानी में टॉवल निचोड़कर सिर पर लपेटें।
-इसे करीब 5 मिनट तक रहने दें।
-इस प्रक्रिया को 4-5 बार दोहराएं।
-बाद में इसे ताजे पानी या माइल्ड शैंपू से धोएं।

-मिक्सी में कढ़कूस किया हुआ नारियल और 1 कप पानी बारीक पीस लें।
-अब साफ और कांठ में नारियल का पेस्ट डालें।
-कपड़े को जोर से बांधें और एक बाउल में नारियल को निचोड़ें।
-इससे आपको गाढ़ा कोकोनट मिल्क मिलेगा। इसे कोकोनट मिल्क का फर्स्ट एक्सट्रैक्ट कहते हैं।
-अब कपड़े में बचे नारियल को दोबारा मिक्सी में डालें। अब इसमें 1 कप पानी डालकर पीस लें।
-मिश्रण दोबारा कपड़े में लपेटें और अलग बाउल में इसका दूध व कोकोनट मिल्क का सेकेंड एक्सट्रैक्ट निकालें।
-आपका फ्रेश होममेड कोकोनट मिल्क तैयार है।
इसे फ्रिज में स्टोर करें।
-इसे आप बालों पर लगाने के साथ कुर्किंग के लिए भी इस्तेमाल कर सकते हैं।
10 दिन में एक बार कोकोनट स्पा जरूर करें, इससे आपके बाल सिल्की और सॉफ्ट नजर आएंगे।

संस्कृति में बदलाव के प्रयासों से सतर्क रहने की आवश्यकता: मोहन भागवत

बेंगलुरु राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ (आरएसएस) प्रमुख मोहन भागवत ने शनिवार को कहा कि संस्कार भारती को कला की आड़ में समाज की संस्कृति को बदलने के प्रयासों से निपटने को तैयार रहना चाहिए। संघ से संबद्ध संस्कार भारती द्वारा आयोजित अखिल भारतीय

कलासाधक संगम के दौरान भरत मुनि सम्मान समारोह में बोलते हुए भागवत ने कहा कि भारत आजादी के कई वर्षों के बाद अपने आत्मसम्मान की खोज की ओर अग्रसर है। संघ प्रमुख ने कहा कि कला का उपयोग लोकप्रियता हासिल करने और समाज की संस्कृति को बदलने के लिए किया

जाता था। कभी-कभी कला का इस्तेमाल बुरी संस्कृति फैलाने के लिए भी किया जाता है। संस्कार भारती को इसके लिए भी तैयार रहना होगा। उन्होंने कहा कि संस्कार भारती को अपनी संस्कृति के विकास के लिए कलाकारों के समूह की आवश्यकता होगी। कलाकारों का समूह ऐसा होना चाहिए जो विश्व संस्कृति का मार्गदर्शन कर सके। यह भविष्यवाणी करते हुए कि देश उठेगा और अपनी पहचान बनाएगा, उन्होंने कहा कि अयोध्या में नवनिर्मित मंदिर में राम लला के आगमन के साथ भारत का स्व वापस आ गया है। उन्होंने आरोप लगाया कि विगत की सरकारों द्वारा हमेशा भारतीयता की उपेक्षा की गई।

भारत रत्न पाने वाले 50वीं शरिक्सयत हैं आडवाणी

नई दिल्ली भाजपा के वरिष्ठ नेता लालकृष्ण आडवाणी और बिहार के पूर्व मुख्यमंत्री कर्पूरी ठाकुर को भारत रत्न देने के फैसले से देश के सर्वोच्च नागरिक पुरस्कार पाने वालों की संख्या 50 हो गई है। सर्वोच्च नागरिक पुरस्कार भारत रत्न देश का सर्वोच्च नागरिक पुरस्कार है। यह मानव प्रयास के किसी भी क्षेत्र में असाधारण सेवा या उच्चतम स्तर के प्रदर्शन की मान्यता के लिए प्रदान किया जाता है।

भारत रत्न के लिए सिफारिशें प्रधानमंत्री द्वारा राष्ट्रपति को की जाती हैं। भारत रत्न के लिए किसी औपचारिक अनुशंसा की आवश्यकता नहीं है। भारत रत्न पुरस्कारों की संख्या किसी विशेष वर्ष में अधिकतम तीन तक सीमित है। एक बार चार लोगों को मिला पुरस्कार भारत रत्न के लिए एक वर्ष में केवल तीन लोगों को प्रदान करने की व्यवस्था है, लेकिन 1999 में इसे चार लोगों को दे दिया गया था। **तीन लोगों को मिला पुरस्कार** अखिरी भारत रत्न पुरस्कार 2019 में प्रणब मुखर्जी को प्रदान

किया गया था। इनके साथ ही यह

पुरस्कार मरणोपरांत भूपेन्द्र कुमार हजारीका और नानाजी देशमुख को भी प्रदान किया गया था। 1997, 1992, 1991, 1955 और 1954 में भी एक वर्ष में तीन व्यक्तियों को भारत रत्न दिया गया था

दो लोगों को मिला भारत रत्न

2015, 2014, 2001, 1998, 1990, 1963 और 1961 में भारत रत्न पुरस्कार केवल दो-दो व्यक्तियों को दिया गया।

चार साल तक किसी को नहीं मिला पुरस्कार 2020 से 2023 के बीच यह पुरस्कार किसी को नहीं दिया गया। पहले दो पुरस्कार भारत सरकार ने

रत्न और पद्म विभूषण स्थापित किए थे। बाद में इसे तीन वर्गों में बांटा गया, पहला वर्ग, दूसरा वर्ग और तीसरा वर्ग।

1955 में बदला नाम 8 जनवरी, 1955 को राष्ट्रपति के अधिसूचना के माध्यम से इनका नाम बदलकर पद्म विभूषण, पद्म भूषण और पद्म श्री कर दिया गया। **पहली बार तीन लोगों को पुरस्कार** पहले वर्ष में यह प्रतिष्ठित पुरस्कार राी राजगोपालाचारी, सर्वपल्ली राधाकृष्णन और चंद्रशेखर वेंकट रमन को प्रदान किया गया था।

कांग्रेस के राष्ट्रीय अध्यक्ष मल्लिकार्जुन खरगे ने कुत्ते से की बूथ कार्यकर्ताओं की तुलना, भाजपा ने बताया शर्मनाक

नई दिल्ली कांग्रेस ने दिल्ली के रामलीला मैदान में शनिवार को न्याय संकल्प कार्यकर्ता सम्मेलन का आयोजन किया। पार्टी कार्यकर्ताओं को संबोधित करते हुए कांग्रेस के राष्ट्रीय अध्यक्ष मल्लिकार्जुन खरगे ने केंद्र के मोदी सरकार पर हमला बोला। उन्होंने कहा कि 'सबका साथ सबका विकास' तो मोदी ने नारा दिया है वस्, लेकिन उन्होंने सबका सत्यानाश कर दिया।' इसके साथ ही खरगे ने बूथ एजेंट पर अपना बयान जारी कर कहा कि 'जो भी बूथ एजेंट बनाते हैं वो भी जरा सोच कर बनाओ। हमारे यहां एक कहावत है कि 'जैसे कुत्ता खरीदते वक्त देख जाता है कि सही से भीकता है या नहीं, वैसे ही भीकने वाले कार्यकर्ताओं को बूथ का काम

सौंपना चाहिए।' खरगे के इस बयान को भाजपा IT सेल प्रमुख अमित मालवीय ने शर्मनाक बताया है। उन्होंने खरगे की वीडियो को रीट्वीट कर लिखा, 'जिस पार्टी का अध्यक्ष अपने संगठन की सबसे मजबूत और महत्वपूर्ण कड़ी "बूथ एजेंट" को "कुत्ता" बनाकर उसका टेस्ट लेना चाहता है तो उस पार्टी की दुर्गति होनी तय ही है। शर्मनाक।' मोदी जी के दिमाग में डर खरगे ने मोदी सरकार पर हमला बोला और कहा 'गुरुगोविंद सिंह जी का संदेश है-किसी भी इंसान को ना तो डरना चाहिए और ना ही डराना चाहिए। डर आपके दिमाग में होता है। मोदी जी के दिमाग में भी डर है, तभी वह डराते रहते हैं। इसलिए ना हम डरेंगे और ना नहीं डराएंगे। उन्होंने कहा कि आज हर घंटे देश का एक किसान और दो नौजवान आत्महत्या कर रहे हैं। आम आदमी पर टैक्स और GST का भारी बोझ है। मोदी सरकार अमीरों को करोड़ो रुपए कर्जा दे रही है, लेकिन किसानों को देने के लिए इनके पास पैसा नहीं है।'

मॉस्को में तैनात भारतीय दूतावास का कर्मचारी गिरफ्तार, पाकिस्तान के लिए जासूसी करने का आरोप

लखनऊ उत्तर प्रदेश आतंकवाद निरोधक दस्ता (ATS) ने पाकिस्तान की खुफिया एजेंसी आईएसआई के लिए जासूसी करने के आरोप में रूस के मॉस्को स्थित भारतीय दूतावास के एक कर्मचारी को गिरफ्तार किया है। गिरफ्तार कर्मचारी की पहचान सतेंद्र सिवाल के रूप में हुई है, जो विदेश मंत्रालय में मल्टी टास्किंग स्टाफ (एमटीएस) के रूप में कार्यरत था। जासूसी करने की बात तब सामने आई, जब एटीएस को गोपनीय स्रोतों से खुफिया जानकारी मिली.

जानकारी के मुताबिक, आईएसआई हैंडलर भारतीय सेना से संबंधित संवेदनशील जानकारी के बदले वित्तीय प्रोत्साहन की पेशकश करके भारतीय विदेश

मंत्रालय के कर्मचारियों को लुभा रहे थे. प्राप्त की जा रही जानकारी भारत की आंतरिक और बाह्य सुरक्षा के लिए गंभीर खतरा है। हापुड़ के शाहमहिउद्दीनपुर गांव के रहने वाले सतेंद्र सिवाल की पहचान इस जासूसी नेटवर्क में एक प्रमुख खिलाड़ी के रूप में की गई है. वह कथित तौर पर मॉस्को में भारतीय दूतावास में अपने पद का फायदा उठाकर गोपनीय दस्तावेज निकाल रहा था. पैसे के लालच से प्रेरित होकर आरोपी ने कथित तौर पर रक्षा मंत्रालय, विदेश मंत्रालय और भारतीय सैन्य प्रतिष्ठानों की

रणनीतिक गतिविधियों से संबंधित महत्वपूर्ण जानकारी आईएसआई संचालकों को दी. गिरफ्तार करने के बाद सतेंद्र सिवाल को पूछताछ के लिए मेरठ में एटीएस फील्ड यूनिट में बुलाया गया. पूछताछ के दौरान, वह कथित तौर पर संतोषजनक उत्तर देने में विफल रहा. अंततः उसने जासूसी गतिविधियों में शामिल होने की बात कबूल कर ली. सतेंद्र सिवाल 2021 से मॉस्को में भारतीय दूतावास में भारत आधारित सुरक्षा सहायक (आईबीएसए) के रूप में काम कर रहे हैं.

पीएम मोदी ने कमारव्या कॉरिडोर समेत असम को 11000 करोड़ रुपये की परियोजनाओं की दी सौगात

गुवाहाटी प्रधानमंत्री नरेन्द्र मोदी ने रविवार को असम में लगभग 11,000 करोड़ रुपये की विकास परियोजनाओं का उद्घाटन और शिलान्यास किया. इस अवसर पर प्रधानमंत्री मोदी ने कहा कि आज मुझे एक बार फिर मां कामाख्या के आशीर्वाद से असम के विकास से जुड़े प्रोजेक्ट्स आपको सौंपने का सौभाग्य मिला है. थोड़ी देर पहले यहां 11 हजार करोड़ रुपये के प्रोजेक्ट्स का शिलान्यास और लोकार्पण हुआ है. ये सारे प्रोजेक्ट असम और नॉर्थईस्ट के साथ ही दक्षिण एशिया के दूसरे देशों के साथ इस क्षेत्र की कनेक्टिविटी को और मजबूत करेंगे. बता दें कि इसमें राज्य और केंद्र की कई परियोजनाएं हैं. इनमें कामाख्या मंदिर गलियारा (498 करोड़ रुपये), गुवाहाटी में नए हवाई अड्डे के टर्मिनल से छह लेन की सड़क (358 करोड़ रुपये), नेहरू स्टेडियम का फीफा मानकों के अनुरूप उन्नयन (831 करोड़ रुपये) और चंद्रपुर में एक नया खेल परिसर (300 करोड़ रुपये) शामिल है.

गुवाहाटी में एक जनसभा को संबोधित करते हुए पीएम मोदी ने कहा, "मैं कल शाम को यहां

आया, जिस प्रकार से गुवाहाटी के लोगों ने सड़कों पर आकर स्वागत-सम्मान किया, सभी हमें आशीर्वाद दे रहे थे. मैं आप सभी का हृदय से आभार व्यक्त करता हूं. मैंने TV पर देखा कि आप लोगों ने लाखों दीप जलाए. आपका ये प्यार और अपनापन मेरी बहुत बड़ी अमानत है. अयोध्या में भव्य आयोजन के बाद मैं अब यहां मां कामाख्या के द्वार पर आया हूं. आज मुझे यहां मां कामाख्या दिव्यलोक परियोजना का शिलान्यास करने का सौभाग्य प्राप्त हुआ. इस दिव्यलोक की जो कल्पना की गई है, मुझे उसके बारे में विस्तार से बताया गया है. जब ये बनकर पूरा होगा तो ये देश और दुनिया भर से आने वाले मां के भक्तों को असीम आनंद से भर देगा."

अयोध्या के राम मंदिर का जिक्र करते हुए पीएम मोदी ने कहा, "हमारे तीर्थ, हमारे मंदिर, हमारी आस्था के स्थान, ये सिर्फ दर्शन करने की स्थली ही नहीं हैं. ये हजारों वर्षों की हमारी सभ्यता की यात्रा की अभि्ट निशानियां हैं. भारत ने हर संकट का सामना करते हुए कैसे खुद को अटल रखा, ये उसकी साक्षी है. कोई भी देश अपने अतीत को मिटाकर, भुलाकर, कभी विकसित नहीं हो सकता.

मुझे संतोष है कि बीते 10 वर्षों में अब भारत में स्थितियां बदल गई हैं. भाजपा की डबल इंजन सरकार ने 'विकास और विरासत' को अपनी नीति का हिस्सा बनाया है. असम में भाजपा की सरकार से पहले केवल 6 मेडिकल कॉलेज थे, जबकि आज यहां 12 मेडिकल कॉलेज हैं. असम आज नॉर्थ ईस्ट में कैंसर के इलाज का बहुत बड़ा केंद्र बन रहा है. हमने रिकॉर्ड समय में IIT और IIM बनाए हैं."

कांग्रेस का नाम लिये बिना प्रधानमंत्री मोदी ने तंज कसते हुए कहा, "पिछले 10 वर्षों में हमारी सरकार ने यहां विकास पर होने वाले खर्च को 4 गुना बढ़ाया है. 2014 के बाद रेलवे ट्रैक की लंबाई 1900 किमी से ज्यादा बढ़ाई गई.

2014 से पहले की तुलना में रेल बजट करीब 400% बढ़ाया गया है. 2014 तक यहां सिर्फ 10,000 किमी नेशनल हाईवे हुआ करते थे. पिछले 10 वर्षों में ही हमने 6,000 किमी के नए नेशनल हाईवे बनाए हैं. आज पूरा देश कह रहा है कि मोदी की गारंटी यानी गारंटी पूरा होने की गारंटी. मैंने गरीबों, महिलाओं, युवाओं और किसानों को मूल सुविधाएं देने की गारंटी दी है. आज इनमें से अधिकतर गारंटियां पूरी हो रही हैं.

ये हैं परियोजनाएं... प्रधानमंत्री 'असोम माला' सड़कों के दूसरे संस्करण की भी शुरुआत हुई. इस चरण में 43 नयी सड़कें और 38 कंक्रीट के पुल शामिल है, जिसमें कुल 3,444

करोड़ रुपये का निवेश होगा.

इसके अलावा प्रधानमंत्री मोदी ने 3,250 करोड़ रुपये की लागत से बनने वाली गुवाहाटी मेडिकल कॉलेज और अस्पताल की एकीकृत नयी इमारत की आधारशिला रखी है।

प्रधानमंत्री मोदी ने 578 करोड़ रुपये की लागत से निर्मित होने वाले प्रस्तावित करीमगंज मेडिकल कॉलेज और अस्पताल तथा गुवाहाटी में 297 करोड़ रुपये की लागत से बनने वाले यूनिटी मॉल की भी आधारशिला रखी है.

इसके अलावा पीएम मोदी ने 1,451 करोड़ रुपये की लागत से विकसित बिश्ननाथ चारियाली से गोहपुर तक नवनिर्मित चार-लेन सड़क और 592 करोड़ रुपये की लागत से निर्मित डोलाबारी से जमुगुरी तक एक और चार-लेन सड़क का उद्घाटन किया.

प्रधानमंत्री मोदी शनिवार शाम को यहां पहुंचे थे और वह रात को शहर के कौन्धाधारा राज्य अतिथि गृह में रुके. एक वरिष्ठ अधिकारी ने बताया कि पीएम मोदी ने रात में भाजपा की राज्य सरकार के मेमटी के पदाधिकारियों से मुलाकात की और पार्टी मामलों पर चर्चा की.

भारतीय नौसेना में शामिल हुआ देश का पहला सर्वे पोत INS Sandhayak

विशाखापत्तनम देश का पहला और सबसे बड़ा सर्वे पोत आइएनएस सन्धायक शनिवार को औपचारिक रूप से भारतीय नौसेना में शामिल हुआ। इससे आत्मनिर्भरता के साथ भारतीय नौसेना की ताकत बढ़ेगी। नौसेना को समुद्री आंकड़ों के विश्लेषण में सहायता मिलेगी।

इस जहाज का काम सुरक्षित समुद्री नौपरिवहन को सक्षम करना है। इसके लिए ये बंदरगाहों, नौवहन चैनलों, मार्गों, तटीय क्षेत्रों और गहरे समुद्रों का बड़े पैमाने पर हाइड्रोग्राफिक सर्वेक्षण करेगा। इसके अलावा जहाज कई प्रकार के नौसैनिक अभियानों को अंजाम देने में सक्षम है। विशाखापत्तनम के नौसेना डाकयार्ड में आयोजित कार्यक्रम में मौजूद खाड़ा मंत्री राजनाथ सिंह ने कहा कि अगर मैं अपनी नौसैनिक ताकत की बात करूं, तो भारतीय नौसेना इतनी मजबूत हो गई है कि हिंद महासागर और हिंद प्रशांत क्षेत्र में सुरक्षा के मामले में हम पहले जवाब देने वाले बन गए हैं।

वैश्विक व्यापार की बात करें तो हिंद महासागर को वैसे भी हॉटस्पॉट के तौर पर गिना जाता है। अदन की खाड़ी, गिनी की खाड़ी आदि कई चोक प्वाइंट हिंद महासागर में हैं, जिसके जरिए से बड़ी मात्रा में अंतरराष्ट्रीय व्यापार होता है। इन चोक प्वाइंट्स पर कई खतरे बने हुए हैं। लेकिन सबसे बड़ा खतरा समुद्री डाकुओं का है। सिंह ने चेतावनी दी कि समुद्री डकैती और तस्करी में शामिल लोगों को बर्दाश्त नहीं किया जाएगा।

नौसेना ने अलग-अलग रेंज के अत्याधुनिक प्लेटफॉर्म को लांच किए

इस मौके पर एडमिरल हरि कुमार ने कहा कि पिछले एक दशक में नौसेना ने अलग-अलग

रेंज के अत्याधुनिक प्लेटफॉर्म को लांच किए हैं, चाहे वह शक्तिशाली विमानवाहक पोत विक्रांत हो, विशाखापत्तनम क्लास का डेस्ट्रॉयर हो, बहुमुखी श्रेणी के फ्रिगेट, कलवरी श्रेणी की पनडुब्बियां हों या गोताखोरी के लिए विशेष जहाज हो, हम उभरते हुए भारत की सेवा में एक संतुलित और आत्मनिर्भर बल का निर्माण कर रहे हैं।

आखिरी तीन युद्धपोत और पनडुब्बियां पिछले दस वर्षों में नौसेना में शामिल किए गए हैं। वे सभी भारत में बनाए गए हैं और सन्धायक भारत में बनने वाला 34वां पोत है। नौसेना के मुताबिक, कोलकाता के मैसर्स गार्डेन रीच शिपबिल्डर्स एंड इंजीनियर्स में चार बड़े सर्वेक्षण पोत निर्माणाधीन हैं। यह उनमें पहला है। आइएनएस सन्धायक का बंदरगाह और समुद्र दोनों में परीक्षण किया गया था। इसके बाद चार दिसंबर को इसे नौसेना को सौंप दिया गया था।

अत्याधुनिक उपकरणों से लैस आइएनएस सन्धायक आइएनएस सन्धायक अत्याधुनिक हाइड्रोग्राफिक उपकरणों से लैस है। जिसमें गहरे पानी के मल्टीबीम इको-साउंडर्स, पानी के नीचे चलने वाले वाहन, दूर से संचालित होने वाले वाहन, उपग्रह आधारित स्थिति निर्धारण प्रणाली शामिल हैं। जहाज की आधारशिला 12 मार्च, 2019 को रखी गई थी और जहाज को पांच दिसंबर, 2021 को लांच किया गया था।

यह बंदरगाह और समुद्र में कई परीक्षण से गुजर चुका है। इसके बाद इसे चालू किया गया। जहाज का विस्थापन 3,400 टन और कुल लंबाई 110 मीटर और बीम 16 मीटर है. इस परियोजना का संचालन भारतीय नौसेना के युद्धपोत डिजाइन ब्यूरो द्वारा किया गया है।

अयोध्या के बाद Spicejet ने तैयार किया नया प्लान, अब इन धार्मिक स्थलों को एयर कनेक्टिविटी से जोड़ेगा

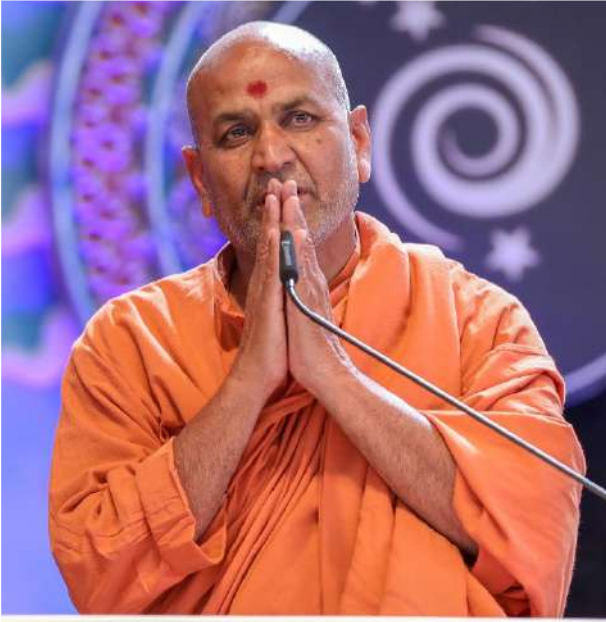

स्पाइसजेट एयरलाइन के प्रमुख अजय सिंह ने कहा कि अयोध्या के बाद स्पाइसजेट अगले दो वर्षों में अपने कारोबार का विस्तार करने और लक्षद्वीप सहित

विभिन्न पर्यटन और धार्मिक स्थलों के बीच कनेक्टिविटी बढ़ाने की योजना बना रही है। सीएमडी ने एक बातचीत में न्यूज एजेंसी पीटीआई को बताया कि छेरलू वाहक की

समुद्री विमान संचालित करने की भी योजना है और वह जल बंदरगाहों के लिए बुनियादी ढांचे के विकास का इंतजार कर रही है। सिंह ने कंपनी की विस्तार योजना पर एक सवाल के जवाब में कहा, "मुझे लगता है कि यह विस्तार करने का समय है। स्पाइसजेट अगले दो वर्षों में अपने कारोबार का विस्तार करने की पूरी कोशिश करेगी। हम कई पर्यटन स्थलों, धार्मिक पर्यटन, चिकित्सा पर्यटन, लक्षद्वीप जैसे स्थानों को जोड़ना चाहते हैं।"

प्रबोधनाकडून उद्बोधनाकडे श्री क्षेत्र सिद्धगिरी कणेरी मठाची वाटचाल

सुमंगलम्
पंचमहाभूत लोकोत्सव

कोल्हापूर जिल्ह्यातील कणेरी येथे असलेला सिद्धगिरी मठ नावाप्रमाणे सिद्ध पुरुषांच्या सानिध्याने पावन झालेली ही भूमी या मठाला पंधराशे वर्षांची थोर सिद्ध पुरुषांची परंपरा लाभली आहे. ज्ञान, विज्ञान, संस्कार, पर्यावरण आणि संस्कृती या मूल्यांचा अत्यंत जाणीवपूर्वक पाठपुरावा करणारी संस्था म्हणजे सिद्धगिरी महासंस्थान होय, याची प्रचिती येथे गेल्यावर पावलोपावली येते. या मठाचे 49 वे मठाधिपती श्री अदृश्य काडसिद्धेश्वर स्वामींचा यात मोलाचा वाटा आहे.

कणेरी मठावर 'सिद्धगिरी गुरुकुल फाउंडेशन' ही संस्था आहे. चार वेद, सहा शास्त्र आणि 64 प्रकारच्या कला या गुरुकुलात मुलांना शिकविल्या जातात. आज मेकालेच्या शिक्षण पद्धतीने परस्पर संवाद नाहीसा झाला असून कुटुंब व्यवस्था व सामाजिक जीवन उध्वस्त होत आहे. परंतु गुरुकुलातील शिक्षण पद्धतीने कोणीही बेकार राहणार नाही, चोरी, भिकारी, खोटाखोटेपणा आणि संघर्षही करणार नाही; तर परस्पर सौहार्दच निर्माण करेल. या गुरुकुलातून बाहेर पडणारा प्रत्येक जण स्वयंपूर्ण, स्वयंसिद्ध असून उपजीविकेसाठी कुणापुढे हात पसरणार नाही व इतरांनाही स्वयंपूर्ण बनवेल त्या अनुषंगाने येथे मुलांना प्रशिक्षण देण्यात येत आहे.

या संस्थानाच्या माध्यमातून मठावर आनंदाश्रम, ई - लर्निंग, युवा चेतना व बाल चेतना शिबिर, गोशाळा, सिद्धगिरी हॉस्पिटल अँड रिचर्स सेंटर, अनंछत्र, सेंद्रिय शेती कार्यशाळा, महिलांच्या आर्थिक उध्दानासाठी महिलांना स्वयंरोजगार उपलब्ध करून देणे; त्यासाठी त्यांना लघुउद्योगांचे प्रशिक्षण इत्यादी उपक्रम येथे सातत्याने होत असतात. तसेच देशात दरवर्षी कोठे ना कुठेरी येणारी नैसर्गिक आपत्ती; असो त्यासाठी तत्पर मदतसेवा, बेधंदी पीडित लोकांचे पुनर्वसन करणे. त्याचबरोबर स्वामींच्या विचारातून व मार्गदर्शनातून गाव दत्तक योजनेसारखा नवीन उपक्रम सुरू करण्यात आला आहे.

मठावर जाताच प्रथमदर्शनी पहावयास मिळते ते 'सिद्धगिरी य्यूझियम' यात प्राचीन भारतातील थोर ऋषीमुनींच्या वैज्ञानिक, सामाजिक, आध्यात्मिक कार्यांचा आढावा घेण्यात आला आहे. आपल्या देशात असणारी बलुतेदार पद्धती ही दाखविण्यात आली आहे. यामध्ये आजच्या आधुनिकतेच्या जगात वावरणाऱ्या नव्या पिढीला आपल्या पूर्वजांनी केलेल्या वैज्ञानिक शोधाचा, आपले अध्यात्मातील असलेले वेद, उपनिषद, जन्मापासून मरणापर्यंतचे मानवावर होणारे सोळा संस्कार याची महती व माहिती यात देण्यात आली आहे. तसेच पूर्वीचा समाज हा जात, धर्मनिरपेक्ष समाज होता, हा येथे दाखवलेल्या ग्रामीण संस्कृतीचे उत्तम उदाहरण होय. जगाच्या धर्तीवर येथे साकारण्यात आलेली भव्य बाग ही तर अवर्णनीय आहे. यात 500 हून अधिक प्रकारची विविध झाडे, फुलझाडे पहावयास मिळतात.

आध्यात्मिक कार्यात सक्रिय राहण्याबरोबरच या मठावर सेंद्रिय पद्धतीने शेतीही केली जाते. नैसर्गिक आपत्ती, दुष्काळ यामुळे कित्येक शेतकरी आत्महत्या करतात शेतकरी वर्गाचा विचार करून त्याला प्रथम प्राधान्य देत मठावर शेतकऱ्यांना कृषीविषयक

प्रशिक्षण दिले जाते. यामध्ये सेंद्रिय शेती कार्यशाळेचे आयोजन केले जाते. या कार्यशाळेत आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे शेती तज्ञांच्या उपस्थित शेतकऱ्यांना अल्प किमतीमध्ये सक्कस व भरघोस पिक घेण्यासंदर्भात प्रात्यक्षिक द्वारे मार्गदर्शन केले जाते. तसेच जमिनीच्या लहान जागेत विविध प्रकारचे पीक बारामाही घेऊन शेतकऱ्यांचा आर्थिक दर्जा सुधारण्यावर येथे भर दिला जातो. बिघडलेले मानवी आरोग्य व नापीक होऊ लागलेली शेती यावर संशोधन करत गाय संवर्धन करण्याचे महत्त्व येथे शेतकऱ्यांना सांगितले जाते.

त्या अनुषंगाने देशभरातील दुर्मिळ जातीच्या गायींचे जतन करून येथे भव्य गोशाळा सुरू केली आहे. गाईंचे संवर्धन होण्यासाठी 'गायो विश्वस्य मातरम्' या वचनाची शिकवण जनसामान्यांना मध्ये रुजवण्याचे कार्य येथे होत आहे. गाईंची जोपासना केल्यास जमिनीचे व मानवी आरोग्य सुधारते या धारणेनुसार मठाचे मठाधिपती श्री काडसिद्धेश्वर यांच्या प्रयत्नातून ही गोशाळा उभी राहिली आहे. ज्या शेतकऱ्यांना आपल्या गाईचे व्यवस्थापन करणे अशक्य असते ते शेतकरी या गोशाळेत गाई आणून सुडतात, तसेच दुष्काळ भागातून, कसायाकडे जाणाऱ्या गाईही येथे आणल्या जातात. विशेष म्हणजे येथे आणलेली गाय विकली जात नाही.

गोशाळेच्या सुमारे चार एकर क्षेत्रात जनावरांचा हा मोठा गोठा आहे. या गाईपासून मिळणाऱ्या पंचगव्यापासून विविध उपदार्थ जसे तेल, साबण, धूप, गोमूत्र अर्क ही बनवले जातात. गोठ्यात तयार होणारे शेण, मलभूत यापासून उत्तम प्रकारचे गोडूळ खत निर्मितीही येते केली जाते व ते सेंद्रिय शेतीत वापरले जाते. यामुळे येथील जमीन सुपीक आहे. एवढ्या मोठ्या संख्येने असणाऱ्या या गोशाळेतील एकाही जनावराची खाण्यापिण्याबाबत किंवा आरोग्याबाबत हेळसांड झाली तर तेथील व्यवस्थापनात असणाऱ्या लोकांची ही तशीच हालत होईल अशी सक्त ताकीदच या मठाचे मठाधिपती श्री काडसिद्धेश्वर स्वामींनी येथील कार्यरत असणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना दिल्याचे सांगितले जाते. ही गोशाळा देशभर आदर्शवात आहे. समाजातील एक असा गट की जे परिस्थितीमुळे शिक्षण घेऊ शकत नाहीत परंतु शिकण्याची त्यांना ओढ आहे, अशा मुलांसाठी मठाने आनंदाश्रम सुरू केले आहे. या उपक्रमा द्वारे अशा विद्यार्थ्यांना मठातर्फे दत्तक घेऊन त्यांच्या सर्वांगीण विकास करण्याबरोबरच त्यांचे उच्चल भवितव्य घडवण्यासाठी पालन पोषण केले जाते.

स्थानिक भाषा टिकली पाहिजे व मातृभाषेतून घेतलेले शिक्षण अधिक प्रभावी ठरते यासाठी जिल्हा परिषदेच्या शाळा टिकल्या पाहिजेत. या धर्तीवर मठाच्या वतीने जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा दत्तक घेऊन, त्यांचा दर्जा सुधारण्यासाठी विशेष प्रयत्न येथे केले जातात. त्यासाठी आज अनेक शाळांमध्ये मठातर्फे ई लर्निंग शिक्षण व्यवस्था पुरवण्यात आली आहे. जेणेकरून ग्रामीण भागातील मुलांचा सर्वांगीण विकास होईल.

मुलांच्या, युवक- युवतींच्या व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी मठावर उन्हाळयात व दिवाळीत दरवर्षी दहा दिवसांचे बाल व युवा चेतना शिबिर घेण्यात येते. या शिबिरात सहभागी होणाऱ्या सर्वांची मोफत राहण्याची व जेवणाची

सोय करण्यात येते. या शिबिरात प्रामुख्याने योगाभ्यास, प्रवचन, संस्कृती अभ्यास आणि भजन आदी विषयांवर देशातील विविध ठिकाणाहून येणाऱ्या विद्वान व विशेषज्ञ व्यक्तींमार्फत मार्गदर्शन केले जाते.

या मठाच्या अधिपत्याखाली श्री सिद्धगिरी हॉस्पिटल अँड रिचार्ज सेंटर या नावाने अद्यावत सुविधा देणारे 250 खाटांचे सर्व सुविधायुक्त भव्य हॉस्पिटल व 50 खाटांचे नामांकित आयुर्वेदिक आरोग्यधाम ही बांधण्यात आले आहे. या इस्पितळात गरीब व गरजू रुग्णांना अल्प दरात वैद्यकीय सेवा पुरविली जाते. अनेक होतकरू विद्यार्थ्यांना वैद्यकीय शिक्षणाची सोय श्री सिद्धगिरी हॉस्पिटल अँड रिचार्ज सेंटर च्या माध्यमातून उपलब्ध करून दिली जाते. समाजातील गरजू रुग्ण लोकांच्यासाठी शासनाच्या अनेक योजना ही येते कार्यान्वित आहेत.

देशातील प्रत्येक स्त्रीने स्वावलंबी व्हावे, आर्थिक दृष्ट्या स्वतःच्या पायावर उभे राहून त्यांनी स्वतः सोबत आपल्या कुटुंबाच्या, समाजाच्या पर्यायाने राष्ट्राच्या विकासात आपले योगदान द्यावे, या उदात्त हेतूने येथे 'सिद्धगिरी बचत गट' स्थापन करण्यात आला आहे. या उपक्रमांतर्गत महिलांना येथे लघु उद्योगाशी संबंधित प्रशिक्षण दिले जाते. नवीन उद्योग उभारणीसाठी अल्प व्याज दाराने वित्तीय पुरवठा केला जातो. या महिलांनी निर्माण केलेल्या अनेक वस्तूसाठी एक भव्य बाजारपेठ निर्माण करण्याचा मानस मठाचा आहे.

श्री क्षेत्र सिद्धगिरी मठातर्फे भूकंप, महापूर, दुष्काळ अशा नैसर्गिक आपत्तीने ग्रस्त असणाऱ्या लोकांसाठी तात्काळ जीवनावश्यक वस्तु व वैद्यकीय सेवांची मदत केली जाते. त्यांच्या पुनर्वसनासाठी मठातर्फे राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय क्षेत्रात अनेक कार्य केली जातात.

गाव दत्तक योजनेंतर्गत अनेक गावे दत्तक घेण्यात आली आहेत. त्या गावांच्या सामाजिक, आध्यात्मिक विकासासोबतच गावाचा सर्वांगीण विकास होण्याकरिता, तेथे अनेक प्रकल्प राबविले जातात. सिद्धगिरी मठाने दत्तक घेतलेल्या गावांचा विकास पाहून शासनाने अशा गावांना अनेक पुरस्काराने सन्मानित केले आहे.

पर्यावरणाचे संतुलन राखण्यासाठी गेल्या वर्षी मठावर पंचमहाभूत लोकोत्सव सोहळा पार पडला. पृथ्वी, आप, तेज, वायू, आकाश या पंचभूतांनी सृष्टी बनली आहे. यात निर्माण झालेले असंतुलन अर्थात प्रदूषण आणि क्षरण या दोन गोष्टींमुळे निर्माण झालेली जी काही आपदा आहेत किंवा होऊ घातलेली आपदा आहेत. या संबंधात एक जनजागृती करण्यासाठीच श्री अदृश्य काडसिद्धेश्वर स्वामींनी या लोकोत्सवाचे आयोजन केले होते.

भारतीय संस्कृती, परंपरेला आपल्या कृषी संस्कृतीला चालना देऊन आपल्या सगळ्यांचे जीवन अधिकाधिक समृद्ध करून होईल यासाठी मनापासून प्रयत्न करणारे व्यक्तिमत्त्व म्हणजे श्री क्षेत्र सिद्धगिरी मठाचे 49 वे मठाधिपती श्री अदृश्य काडसिद्धेश्वर स्वामीजी. स्वामीजींचे कार्य खूपच महान आहे. स्वामीजी अध्यात्मिक, सामाजिक, लोकोपयोगी, सांस्कृतिक परंपरा जोपासण्यासाठी व ती वृद्धिंगत करण्यासाठी अथक परिश्रम घेत आहेत.

-सुचिता भैरे

